

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון ר' י' א' מרטון

6 SEKEL (árak: többlet adóval) 12 OLDAL TEL-AVIV, 1981 OKTÓBER 16., PÉNTEK 10,111 sz.

Szeptemberben 8.1 százalékkal emelkedett az árindex

A Hisztdrut főtájkára: Kudarcba fult Áridor minden erőfeszítése

Gazdasági körökben tegnap általános meglepetést, sőt megdöbbenést keltett az Allami Statisztikai Hivatal szövívőjének bejelentése, amely szerint szeptember folyamán 8.1 százalékkal emelkedett az árindex. A gazdasági szakértők többsége 6 százalék körüli index-emelkedésre számított.

A múlt havi index-emelkedés lényegesen magasabb volt az előző 3 hónap bármelyikénél és az augusztusi emelkedésnek (3.9 százalék) több mint kétszerese. Így az elmúlt 9 hónap folyamán az árindex több mint 66 százalékkal emelkedett, ami egy éves távlatban mintegy 98 százalékos inflációnak felel meg. A zöldség- és gyümölcsfélék átlagos ára 25 százalékkal, a többi élelmiszerfajta 6 százalékkal, az oktatási és kulturális költségek 15 százalékkal emelkedtek szeptember folyamán.

Jeruchám Mesel, a Hisztdrut főtájkára már tegnap élesen reagált az index ily nagyméretű emelkedésére és hangzott, hogy az ilyen fokú drágulás nagy mértékben aggasztja a Hisztdrutot. Az index 8.1 százalékos emelkedése azt bizonyítja — mondotta, — hogy Jorám Áridor pénzügyminiszter minden erőfeszítése a választások előtt és után — kudarcba fult.

A továbbiakban hangsúlyozta Mesel, hogy a Hisztdrut ezek után még kitartóbban fogja követelni a 100 százalékos drágasági pótlék folyósítását, ezenkívül pedig szakmai és üzemi pótlék kifizetését.

(Mint ismeretes, a pénzügyi kormányzat hozzájárul, sőt maga is javasolja a 100 százalékos drágasági pótlék kifizetését, de ezt ahhoz a feltételhez köti, hogy a Hisztdrut ennek ellenében mondjon le minden más bérpótlék, illetve emelés követeléséről.)

Elu Hurwitz, akit Ávrahám Sávít utódjaként nemrég választ-

kormány tulságosan nagy súlyt fektet az infláció letörésére és ugyanakkor kissé elhanyagolja a külkereskedelmi mérleg deficitje elleni harcot. Véleménye szerint a költségvetés megnyirbálása, továbbá a termelés megnövekedése és a kivitel fokozása által kell harcolni az infláció ellen.

Weizman részvétlátogatást tett Szádát özvegyénél

Mubarak elnök is fogadta a volt hadügyminisztert

Ezer Weizman volt hadügyminiszter, mint jelentették, részvétlátogatásra Egyiptomba utazott. Weizman felesége és fia társaságában tett látogatást Szádát özvegyénél.

„Olyan vezetők, mint a férjem, nem ágyban halnak meg — mondta Dzsihán Szádát. — Férjem Egyiptomért áldozta életét. Min-

WEIZMAN:
Régi kolléga

den fájdalom ellenére nyugodt vagyok, mert tudom, hogy férjem életében nagyon sokat nyújtott hazájának.”

„Csak évek múlva fogjuk tudni felmérni Szádát valódi történel-

mi értékét” — válaszolta Weizman, aki könnyezve fogott kezét Dzsihán Szádátal. Jelen volt a Szádát család két gyereke is: Dzsihán és Gámál is.

Szádát özvegye hangzott, mennyire elégedett azzal, hogy gyorsan és zavartalanul történt férje utódjának megválasztása és hivatalba lépése. „Férjem életében arra törekedett, hogy olyan erős intézményeket létesítsen Egyiptomban, melyek szilárdan állják meg helyüket. Ennek szentelte életét. Tudatában volt annak, hogy sokat ért el életében népcéért és az emberiségért.”

Kairó (UPI, Reuter). — Tegnap délelőtt Chuszni Mubárak elnök is fogadta Ezer Weizmant, aki a kihallgatás után azt mondta, az elnök neki is ígéretet tett, hogy nem lesz semmilyen változás az egyiptomi külpolitikájában. Weizman „barátnak” nevezte az új egyiptomi elnököt, aki, hozzá hasonlóan, valaha a légihaderő parancsnoka volt.

Weizman szerint Mubárak arra is célzást tett, hogy 1982. április 25., tehát a Színájából való kivonulás végső határideje után a normalizációs folyamat is meggyorsítható lesz.

Weizman magánrepülőgéppel érkezett Egyiptomba, miután a múlt héten Menáchem Begin miniszterelnök válaszára sem méltatta kérését, hogy csatlakozzék a temetesen résztvevő izraeli delegációhoz.

WALLENBERG-BÉLYEG

Izrael rövidesen emlékbélyeg formájában örökíti meg Raul Wallenberg, a zsidómentő budapesti svéd diplomata nevét. Mordecháj Cipori távközlésügyi miniszter a héten az illetékes miniszteri bizottság elé hozta az idevonatkozó javaslatot és a bizottság egyhangulag elfogadta azt.

Mint ismeretes, kompetens ténnyezők úgy vélik, hogy Wallenberg még mindig él valamelyik szovjet börtönben s ha ez igaz, úgy Wallenberg lesz az első ember, akinek képmását megörökítik hivatalos izraeli bélyegen.

A Báb-Jámban élő Czimment Imre olvasónk erőfeszítésének eredményeképpen egyébként a báb-jámi városháza is elhatározta, hogy utcát nevez el Wallenbergről.

Bulgár-zsidó író kapta az irodalmi Nobel-díjat

Stockholm. (Reuter, UPI). — Az 1981. évi irodalmi Nobel-díjat a Svéd Királyi Akadémia Éliász Kánti 76 éves bulgár-zsidó származású írónak ítélte oda, aki jelenleg angol állampolgár és Londonban él.

A zsüri döntésének megindoklásában kihangsúlyozta, hogy Kánti „kiválóan írt a lehető legszélesebb háttérrel, gazdag ötletvilággal és igen dicséretre méltó művészi készséggel”.

Kánti német nyelven írt és legismertebb műve a Die Blendung („Autodafé”), amelyet héberre is lefordítottak és Izraelben a Zmora kiadó gondozásában jelent meg. Ez a mű egy Kína-szakértő egyetemi tanár és házvezetőnőjének viszonyát örökíti meg a huszas évek Németországában. Egyébként igen élesen kelt ki a fasizmus és a náciizmus ellen. Iskolai képzettségét Bécsben, Zürichben és Frankfurtban szerezte. A Svéd Királyi Akadémia hangzott, hogy a Die Blendung Kánti legnagyobb irodalmi alkotása. Azt is hangsúlyozta a zsüri, hogy az emigrációban levő írónak egyetlen hazája van, s az a német nyelv.

Kánti frankfurti kiadója, a Hanse Verlag szövívője közölte, hogy az író műveit 17 országban adták ki, közöttük az Egyesült Államokban, Csehszlovákiában és Izraelben.

Az irodalmi Nobel-díj idején nyereségesen szücsél műveltségű ember és többek között vegyészeti doktorátussal is rendelkezik. A Die Blendung 30 éves korában

jelent meg. A Svéd Királyi Akadémia a döntés indoklásában hangsúlyozta, hogy Kánti ezen művének különös jelentősége van annak a generációnak a szempontjából, amely a „nemzetszocializmus brutális módszereinek következményeit saját bőrén tapasztalta”.

Megérkezett Egyiptomba két amerikai AWACS-gép

Kairó (Reuter). — Tegnap délelőtt megérkezett az egyik egyiptomi légibázisra az első két amerikai AWACS-kémrepülőgép és valamivel később már meg is kezdték felderítő tevékenységüket, feltételezhetően a libiai határ mentén.

Achmed Nászri tábornok, a légibázis katonai parancsnoka csak annyit volt hajlandó mondani, hogy a gépeket „politikai megfontolások figyelembevételével” küldték Egyiptomba. Nem volt azonban hajlandó részletekbe bocsátkozni.

Megfigyelők szerint az Egyesült Államok azért küldte ily sietséggel a két gépet Egyiptomba, mert ezzel is kifejezésre akarta

juttatni támogatását Chuszni Mubárak elnök és kormánya iránt, különös tekintettel a Líbia részéről fennálló háborús fenyegetésre. A két gépet azonban nem adták el, vagy ajándékozták Egyiptomnak, hanem azok amerikai irányítás alatt maradtak.

Jeruzsálemi politikai körök rámutattak, hogy meglepte őket a két gép szállításának híre, mert arról előzetesen nem értesítették Izraélt, de Jeruzsálem természetesen nem ellenzi az amerikai lépést, elsősorban azért, mert azt Amerika belügyének tekintik, s így nem avatkozhat abba, másod sorban pedig azért, mert a gépek az Egyesült Államok felügyelete alatt maradtak.

BROADWAY 80 EZ MEGFELEL NEKEM...

MINDIG AZT
HITEM, HOGY
CSAK EGYFAJTA
CIGARETTA
VAN — AMIG
FELFEDEZTEM
A
BROADWAY 80
-AT
Amerikai keverék
80 mm,

NE SZAPORITSUK ELLENSÉGEINK SZÁMÁT

Irta: ROSSEL MORDECHAJ

Szádát halála a most lezárult esztendőnek egyik legjelentősebb eseménye volt. Bármennyire is furcsán hangzik: a Kairóban elkövetett merénylet a világbéke egyik jelentős oszlopának az életét oltotta ki. Hogy ez az állítás nem túlzott, igazolja a nemzetközi pénz-világban érezhető idegesség, az attól való félelem, hogy az a viszonylagos politikai stabilitás, amelyet Szádát békepolitikája kölcsönözött, esetleg megváltozhat. És alig létezik mér vadóbb és tárgyilagosabb mérőeszköz a nemzetközi helyzetnek, mint a gazdasági fokmérő.

Mégis, voltak nálunk akik mosolyogva fogadták a merénylet hírt és első reakciójuk így hangzott: „Most pedig abamarad a szintjé visszavonulás”.

Bár Izráel és Egyiptom vezetői szívték kijelenteni, hogy a Szádát

által kezdeményezett békepolitika változatlan marad és valószínű, ha nem jönnek közbe újabb drámai események, ezek a kijelentések nem csupán a látszat kedvéért történtek, nem lehetünk elszó nélkül a kétségtelenül tömeghangulatot kifejező vélemények mellett: „Most már nem lesz visszavonulás”.

Ez és hasonló megjegyzések arról tanuskodnak, hogy a hamrisan értelmezett hazafiság nem a békét tekinti Izráel és a zsidó nép elsőrendű feladatának, nem azért fohászkodik, hogy a zsenge esemete, amely Szádát nevezetes jeruzsálemi látogatása idején el lett ültetve, nőjön és terebélyesedjen, hanem azért, hogy a területi státus quo esetleg újabb véres háborúhoz vezethet, de vál-

lalják ezt a kockázatot, csak hogy a megindult békefolyamat abba maradjon.

Természetes, hogy akik így értékelik ki a dolgokat, azok nyíltan hangoztatják, hogy Szádát Izráel legravaszabb ellensége volt, aki mézes-mázos szavakkal kívánta megfosztani Izraelt a hatnapos háború fényes eredményeitől.

— Mjován Szádát jól tudta, hogy fegyveres eszközökkel képtelen változtatni a helyzetet, rávaz cselhez folyamodott. Mielőtt visszakapja Szináját, Izráel ellenségeinek a táborához csatlakozott volna — mondják.

Ez a vélemény és magatartás veszélyes és — szerintem — hiányban minden politikai bölcseségnek.

Érdekes, hogy arab oldalon, elkeseredett ellenségeink körében szintén ellenséget láttak Szádátban és ha merően ellentétes indoklással is, ugyanúgy örültek meggyilkolására hallatán, mint a mi szélsőséges körünk. Mert ezek is remélték, hogy a békefolyamat megszakad.

Furcsa grimasza a történelemnek, hogy még ilyen esetekben is véleményazonosság van az arab és zsidó tábor forró agyu szélsőségei között.

Ha az arabok esetében a gyűlölettel, primitívséggel s levántin beállítottsággal magyarázható ez a magatartás, más a helyzet a mi, a zsidók esetében. A tény, hogy ahelyett, hogy ösvényt vágának az arab világ józan elemei felé, egyesek közülünk — és nem mindig a primitívek — egy húrton pendülnek a béke megtorpedozásával, erősen kérdésessé teszik a biblikus megállapítást, az „ám cháchám vonávon” — az okos és bölcs nép logikájáról szóló legendát.

Hogy ez mégis valóság, annak egyetlen magyarázata van: a sok esztendő indoktrináció, amely a területeket szinte szentség jelle gével ruházta fel, amely a kilométerekben látja Izráel biztonságának legfőbb komponensét.

Az indoktrináció elhomályosította sok józan ember tisztánlátását, elfelejtette a háborúkkal járó szenvedéseket és áldozatokat és azt a tényt, hogy a világ — a baráti országokat is beleértve — nem engedte és nem fogja engedni, hogy megtarthassunk a háború során szerzett területeket. A világ vajmi keveset törődik a mi történelmi jogainkkal és mi, a három és félmillió kis ország, amely majdnem mindenben idegenek támogatására és jóindulatára szorul, nem engedhetjük meg magunknak, hogy fitymelt hányjunk az egész világra.

Az igazság kedvéért meg kell állapítsuk, hogy a veszélyes indoktrináció nemcsak a Likud

párt terhére irandó, az előző munkapárti kormányok szintén ezt a vonalat követték.

A Szádát meggyilkolása feletti öröm két szempontból okatlan dolog: megtanulhattuk már, hogy ritkán jön valami jobb és nem bizonyosodott be, hogy Szádát nem gondolta őszintén az Izráellel való megbékélést.

Hiszem, hogy jeruzsálemi látogatását követően Szádát ellenfél maradt, de megszünt ellenség lenni. Nem lett cionista, de Egyiptom érdekeit szem előtt tartva arra a következtetésre jutott, hogy népe legnagyobb ellensége nem Izráel, hanem az elmaradottság és a nyomor. Ezek ellen pedig nem segít az örökös fegyverkezés és katonai készenlét. Rájött arra, hogy ha előre akarja vinni népe ügyét, le kell ülnie a tárgyalóasztalhoz Izráellel.

Igaz, Szádát nyíltan hangoztatta, hogy a béke feltétele Izráel visszavonulása az elfoglalt területekről. Ezt a meggyőződését nem rejtette véka alá. De végülük tudomásul, hogy nem minden esetben az a jóbarát, aki nyíltan, vagy burkoltan elfogadja a mi álláspontunkat és nem az a veszélyes ellenség, aki nyíltan harcol népe érdekében. Az igazi ellenség az, aki semmilyen körülmény között nem hajlandó tárgyalni velünk.

Szádát felismert távolról sem sablonos igazságokat, levonta a következtetéseket és vállalva a kiközösítést az arab népek sorából és a teljes elszigeteltséget, bátran vállalta új útjának minden kockázatát.

Tévedtek azok, akik „ravasz trükknek” tekintették Szádát béke-kezdeményezését és mindazt, ami utána következett. A történelm gyűlölet, amiben része volt jeruzsálemi látogatása óta és a most ellene elkövetett merénylet azt bizonyítja, hogy törekvései őszinték voltak és mint ilyenekhez kell viszonyuljunk hozzá.

Tévedtek azért is, mert ez a kezdeményezés megdöntötte a már dogma-számba menő megállapítást, hogy az izráeli-arab viszály „örökös” és megoldhatatlan.

Szádát megerősítette a sokakban élő meggyőződést, hogy nincsenek örök háborúk és örökös ellenségek. Csak fel kell ismerni a megfelelő pillanatot, elősegíteni alkalmas körülmények kialakulását és bölcsen kiértékelni, hosszú távon a lehetőségeket és kilátásokat.

Nem barátokkal békét kötni, hanem ellenségekkel.

Szádátban volt elegendő valószínűség és bátorság, hogy megtalálja a békéhez vezető utat.

Ne tekintsük ellenségnek azokat, akik nem feltétlenül azok, hiszen enélkül is van belőlük elég.

A magyar jisiv ünnepi eseménye

Október 26-ikán iktatják be Rosenfeld Andrew-t, a Magyar-Zsidó Világszövetség központi tanácsának új elnökét

Mint rövid hírből jelentettük, október 26-ikán iktatják be Jeruzsálemben, a Plaza hotel különtermében megrendezendő országos értekezlet keretében Dr. Rosenfeld Andrew kolozsvári születésű, évtizedek óta Clevelandban élő közéleti személyiséget, a Magyar Zsidó Világszövetség igazgató tanácsa elnöki funkciójába.

Az esemény egybeesik egy új korszak kezdetével. Mint ismeretes, a Magyar Zsidó Világszövetség új központja Izraelt választotta székhelyül és a formális megalakulásra az elmúlt évben került sor — Jeruzsálemben, amely a zsidó nép és Izráel örök fővárosa. A Magyar Zsidó Világszövetség az által vált „nagykorú” szervezetté, hogy újjaaluló kongresszusát Jeruzsálemben tartotta meg.

Jelkép ez, vagy több is annál. Mint ahogy jelképszerű, hogy az igazgató tanács elnöki székhelye Jeruzsálemben iktatják be Dr. Rosenfeld Andrew-t, — aki már ezekben a napokban az országba érkezik, hogy megkezdje tanácskozásait a magyar-zsidó szervezetek élén álló vezetőkkel, és hozzájáruljon a munkaprogram kialakításához.

A jeruzsálemi közgyűlés — annak ünnepi jellegén túl — munkálkodás lesz elsősorban. A megjelentek beszámolót hallanak a szervezet munkatervéről és a jövőre esedékes eseményről: a MZSVSZ világkongresszusáról, a magyar-zsidók világtalálkozójáról.

E találkozó lehetőséget teremt egymás alapos megismerésére, közös dolgainak megvitatására.

Az Új Kelet szerkesztősége örömmel üdvözlöi annak a folyamatnak kibontakozását, amelynek valamennyien tanúi vagyunk és jó munkát kíván a jeruzsálemi értekezletnek.

Köszöntjük személy szerint Dr. Rosenfeld Andrew-t, akinek személyében rátermett vezető ember kerül a MZSVSZ központi igazgató tanácsa elnöki székhelyébe. Reméljük, alkalmunk lesz az Új Kelet hasábjain folyamatosan regisztrálni azokat az eredményeket, amelyek a jelenlegi fázisban — a jeruzsálemi értekezleten — célkitűzéseik formájában szerepelnek a napirenden.

Az Új Kelet szerkesztősége szívesen részt vesz ezen eredmények eléréséért folyó közéleti munkában és felhívja a magyar-zsidó jisiv — valamennyi magyar nyelvterületről elszármazott olvasónk — figyelmét, hogy osztozzanak abban.

RÖVID HIREK

- **Bélyeg**et adnak ki Izráelben Wallenberg, a zsidóellenes svéd diplomata emlékére. Mordechaj Cipori távközlésiügyi miniszter kezdeményezte a Wallenberg-bélyeg kiadását, s arra rövid időn belül sor kerül. Az izráeli közvélemény ezekben a hetekben fokozott érdeklődést tanúsít Wallenberg sorsának alakulása iránt és ezt a folyamatot jelzi a bélyeg kiadása is.
- A „Cion” biztosító társaság igazgatósága elhatározta, hogy leányvállalatot létesít, amely értékpapír-kereskedéssel foglalkozik majd.
- **Ö** Új lendületet kap ezekben a hetekben a hazai olajkutató tevékenység. Számos vállalat fordít jelentős összeget kutatásra. Legutóbb a Sonol cég határozta el, hogy részt vállal a kutató munka finanszírozásában.
- **Micpe Ramon** közelében közlekedési baleset áldozata lett egy portugál munkás, aki az utóbbi időben az országban dolgozott.
- **A rádió szimfonikus zenekara szombat este koncertet ad a Gus Ercjon-körzetben levő Elonsvut szövetkezeti klubban, abból az alkalomból, hogy megnyitják ott a zsidó zenei folklor kutató társaság foglalkozó intézetét. Első alkalommal ad koncertet a zenekar a „zöld vonal” tulsó oldalán.**
- **Jigál Ankori** rendőralezredes lett a tel-avivi rendőrkörzet hírszerző osztályának új főnöke.
- **Jicchák Berman**, az új energiatügyi miniszter a napokban az Egyesült Államokba utazik, ahol néhány előadást tart. Utja során befektetőkkel is találkozik és izráeli investíciós lehetőségekről tárgyal velük.
- **A tel-avivi városi tanács népjóléti osztálya** megrendezte a Járkon parkban az idős emberek napját. Sok ezer öreg embert láttak vendéglátás és gondoskodtak a szórakoztatásukról. Az akció kifünnően sikerült, annak megismétléséről tárgyalnak az illetékesek.
- **Avrahám Sávir** turisztikai miniszter előadást tartott az idegenforgalom időszerű problémáiról és a többi között kijelentette, hogy szerinte folytatni kell a turisztikai kapcsolatok kiterjesztésének folyamatát Izráel és

- **Egyiptom** között. „Meggyőződésem, hogy azok az izráeliek, akik Egyiptomba készültek, minden aggodalom nélkül megvalósítják utazásukat” — mondta a miniszter.
- **Az izráeli turista** mind nagyobb érdeklődéssel fordul az olaszországi kirándulási lehetőségek felé, illetve európai utját szívesen kezdi meg Olaszországban. Ezért felmerült a két ország közötti légit forgalom lehetőségeinek bővítése. Rövidesen hivatalos tárgyalás kezdődik erről Jeruzsálemben, illetve Rómában.
- **Dr. Jozsef Burg** belügyminiszter a Golánon járt. Arra használta fel az újat, hogy tanulmányozza a goláni igazgatási rendszert és tanácskozzék annak vezetőivel.
- **A hadügyminisztérium** nem létesít fegyver-kivittel foglalkozó vállalatot. Egy korábbi határozat értelmében megkezdtek ilyen vállalat szervezését, de végül is úgy döntöttek, hogy nem kerül arra sor. Néhány szakembert alkalmaznak már az új vállalatban — annak szervezési stádiumában — ezeknek most kivétel nélkül felmondtak.
- **A „Zehavi”-szervezet**, amely a sokgyermekes családok problémáinak megoldásával és a gyermekáldás gondolatának népszerűsítésével foglalkozik — tegnap megrendezte a sokgyermekes családok első izráeli találkozóját. Először került sor ilyen jellegű eseményre az országban.
- **Tankönyv** jelent meg az izslám országok egykori zsidó életéről. Az új tankönyvet a középiskolákban használja majd a diák-ifjúság.
- **A hónap végén** befejeződik a strand-idegy a natanjai tengerparton, ahol a mentők befejezik tevékenységüket.
- **A rendőrség** illetékes osztálya ismét jelentős névértékű hamisított dollárt kobozott el. Most azt vizsgálják, milyen uton-módon került a hamis pénz az országba, s kik annak a terjesztői.
- **Új sportközpont** létesül Rámoi néven a Kineret környékén. Az igazgató közölte, hogy első sorban a golf hívei számára biztosítanak itg lehetőséget. Ötven lakás épül a faluszerű sportközpontban a vendégek számára.

KENDE EMMI: TAJKEP

A KGB SZERINT „VESZÉLYES A POP-ZENE ÉS A NYUGATI ÉLETFORMA MAJMOLÁSA”

Szemjon Cvigon a KGB helyettes vezetője cikket írt a Kommunizist című moszkvai ideológiai folyóirat hasábjain és azt fejtegette, hogy a pop-zene, valamint a nyugati életforma majmolása veszélyt jelent a szovjet társadalomra, legelsősorban az ifjúságra.

A nagyhatalmú rendőrfőnök szerint, a szovjet állami szervek nem nézhetik tétlenül, ami ezen a téren történik.

Külföldi újságírók azt állítják, hogy Cvigon cikke utólagos ideológiai alapot akar kölcsönözni intézkedések sorozatának, amelyeket az utóbbi időben fogantatosítottak. A pop-zene művelőitől megvonták a nyilvánosságot, s ma már illegális piaca van a nyugati könnyűzenelmeznek.

KÖZÉLETI HIREK

- **Jeruzsálemben**, a Chug Jozsef templomában a nagyünnep alatt Stern Simon (Póstyén) és Eisenbach Natán rabbi imádkozott elő. Elhézer Rukovszky, a Nászi templom rabbija, mondott beszédet. Ebben imádkozott Izráel népének jólétéért, a békéért, a mártírok és a templom halottainak kegyeletéért.
- **A Komáromból** elszármazottak izráeli egyesülete, az egykori hitközségi vezetősége, a nagyünnep alkalmából 2000 sekkelt adományozott a Bét Hátfucot magyar-zsidó emlékkiállítására javára.
- **A közoktatásiügyi minisztérium** gyűjtőiratot adott ki a vészkorszakkal összefüggő történetekből a diákok számára. A kötetben megjelent Saron Salom „Találkozás Auschwitzban” című írása, Efra Porát fordításában.
- **A hajfai HOH** idősebbek klubja tagjai nagy számban vettek részt tiszteletbeli tagtársuk, Bratescu Margit ázkáráján, a kfár számíri temetőben. A liturgiát részt Székely Sándor, a HOH ügyv. elnöke vezette le, a kádist a klub férfitagjai együtt mondták el.

EGYMÁS KÖZÖTT

SZEMÉLYI HIREK

- **Nagy részvét** mellett temették el a petach tikvai temetőben Lechner Rudolf, a Dunaszerdahelyről elszármazottak doyenjét.
- **nek földi maradványait** Sirjánál az elhunyt három fia, Imre, László és Péter mondott kádist.

Pol

A Szádát metésén ré személyiség nyitotta, m is jelentős tott Egyipto lehető, hog gek, akik a siették oda tomi nép Szádát, a p kifejezni n nem Szádát

Miközben feltétlenül fittai sikert gvilokt eln bad világ vettek rés dat ellensé be, mily vé pusztán az ran felvetn izráeli bék sét. Amikor ment, elle törték ki é jezték a g örömitket.

Azok köz müknek ki Jászser Ár

Izráel é meg Aráfát jól tudjuk, vezetét vez lata az önc forog. His hányszor I bereit ter követendő ilyen táma tatlan polg nyul.

Aki csak gára, az r a Jászser hoz semmi gyon sajnó világ nem esett az u és szerve s nem eg egyesek m hogy Aráf zettünk b há mindk kusok jó Aráfátnak ságában állama n s azt is, államnak a jellege lépő euro eről me lyikük tu

A nyu regóta tu kosok sze mint mon keznek e Ezúttal a a nyuga füllükkel csoda is szen ha mindig es ez az em gyilkolás fejzette v

Az egy aki hossz tesen tá Aráfátot mely titá minden ria kanc

Az os pártoló ságba d rael kap sem rias fát-barát ta, hogy lesztinai képvisel fát. Am kancellá

Politikai tudatlanság és izléstelenség

A Szádát elnök mult heti temetésén résztvevő magasrangú személyiségek galériája bebizonyította, mily világméretűek is jelentős államférfinak számított Egyiptom elnöke, és feltételezhető, hogy azok a személyiségek, akik a világ négy sarkából siettek oda résztvenni az egyiptomi nép gyászában, nem csak Szádát, a politikai iránt akarták kifejezni megbecsülésüket, hanem Szádát, az ember iránt is.

Miközben Kairó szempontjából feltétlenül nagyjelekvégű politikai sikert jelent az, hogy meggyilkolt elnököt temetésén a szahad világ legjelentősebb vezetői vettek részt, ugyanakkor Szádát ellenségei azt bizonyították be, mily végtelenül gyűlölték őt, pusztán azért, mert merete bátran felvetni és megvalósítani az izraeli békeszerződés megkötését. Amikor a gyilkosságok híre ment, ellenségei üdvözlésbe törtek ki és nyilvánosan ki is fejezték a gyilkosság fölött érzett örömeiket.

Azok között, akik siettek örömeiket kifejezésre adni, ott volt Jászser Áráfát, a PFSZ vezére is.

Izráelt és lakosait nem lepte meg Áráfát kitörő öröme, hiszen jól tudjuk, hogy gyilkosok szervezetét vezeti és minden gondolata az öncélú gyilkosságok körül forog. Hiszen ezt teszi ő, valahányszor Izráelbe küldi az emberit terrorista mezenyiletet elkövetendő, mikor is minden ilyen támadás a védtelen és ártatlan polgári lakosság ellen irányul.

Aki csak valamennyit is ad magára, az mindent elkövet, hogy a Jászser Áráfát-féle gyilkosokhoz semmi köze ne legyen, s nagyon sajnálatos, hogy a nyugati világ nem egy állama áldozatául esett az utóbbi években Áráfát és szervezete propagandájának, s nem egy közülük prédikálta, egyesek még ma is prédikálják, hogy Áráfátot be kell vonni körzetünk békefolyamatába. Pedig hát mindezek az európai politikusok jól tudják, hogy ezzel Áráfátnak az Izráel térszomszédságában létesítendő palesztinai állama megalakulását siettetik, s azt is, hogy ennek a palesztin államnak mi lenne a célja, milyen a jellege. Az Áráfát mellett felálló európai politikusok minderről megelégednek, egyneműen tudatosan.

A nyugati politikusok már régóta tudják, hogy Áráfát gyilkosok szervezetének élén áll, de mint mondtuk, többnyire igyekeznek a tényről megelégedni. Ezáltal azonban lehetősége nyílt a nyugati vezetőknek tulajdon fülükkel meggyőződni afelől, ki is Jászser Áráfát, mert hiszen ha valóban békére, nem mindig csak gyilkosságra vágya az ember, akkor Szádát meggyilkolása után nem az örömet fejezte volna ki.

Az egyik nyugati személyiség, aki hosszú éveken át következetesen támogatta a PFSZ-t és Áráfátot, és támadta Izráelt, amely titakozott a PFSZ-szel való minden megegyezés ellen, Ausztria kancellárja Kreisky volt.

Az osztrák kancellár PFSZ-t partoló kijelentései már-már válságba döntötték Ausztria és Izráel kapcsolatát, de Kreiskyt ez sem riasztotta el, folytatta Áráfát-barát politikáját, azt állította, hogy Izráel elnyomja a palesztinaiakat, akiknek egyedüli képviselője a PFSZ, illetve Áráfát. Amikor azonban az osztrák kancellár meghallotta, mily nyílt

Irta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

kárörömmel nyilatkozott Áráfát Szádát meggyilkolásáról, akkor ez már úgy látszik túlmént mind azon, ami felett ő napirendre képes térni, hiszen ha ezúttal nem reagál, akkor joggal vádolhatták volna őt azzal, hogy nemcsak támogatja a gyilkosok gyülekezeteként ismert szervezet vezetőjét, hanem mivel általában és szinte automatikusan áll mindenben Áráfát mögé, most is ezt teszi és véle együtt örvend Szádát meggyilkolásának.

Miután végighallgatta Áráfát rágalmait, öndicséretét és örömközlését, Ausztria kancellárja sietett leszögezni nem csak azt, elhatárolja magát Áráfát kijelentéseitől, hanem azt is, hogy gyakorlati lépéseket készül tenni és közölni kívánja, hogy Ausztria jelenleg nem óhajtja a PFSZ képviselőjének a visszatérését Ausztriába, ahol pedig még nemrég hivatalos státusza volt.

Különös helyzet, hogy miközben Kreisky, a PFSZ-párti, szükségesnek tartotta leszögezni azt, hogy nem azonosítja magát Áráfát kijelentéseivel, sőt politikai lépéseket is tesz ez ügyben, —

ugyanakkor éppen két kiemelkedő amerikai személyiség, Ford és Carter, az Egyesült Államok két volt elnöke közölte a temetésről hazaérkezve, hogy szerintük be kell a PFSZ-t kapcsolni a közkeletű békefolyamatba.

Azon, hogy ez a nyilatkozat éles ellentétben áll az amerikai kormányzat álláspontjával és kijelentéseivel, nem kell csodálkoznunk, mert hiszen az Egyesült Államokról van szó, ahol minden polgár, kivált politikus, szabadon fejezheti ki minden ügyben a véleményét, sőt nem egyszer fordul elő, hogy hasonló, kormányunkkal szembeesegülő nyilatkozatot tesznek olyan politikusok is, akik pedig az uralmon levő párthoz tartoznak.

Ezekkel azonban nem lehet egy kalap alá venni a két volt elnök kijelentéseit, mert ezekből vagy arra kell következtetnünk, hogy a két elnök nem tudott Áráfát ujjongásáról Szádát meggyilkolása fölött, vagy pedig arra, hogy tudták, hallották, és mégis a fenéki értelemben nyilatkoztak. Ez viszont azt bizonyítja, hogy az USA két volt elnöke nem ismeri

(Folytatás a 9-ik oldalon)

MEGFÉKEZNI A KANNIBALIZMUST!

Irta: BARKAY ZEEV

„Ellenséged elestén ne örülj és bukásán ne vigadjon a szived” — mondotta Salamon király s ime, láthatjuk, mennyire bölcs volt. Ha Szádát meggyilkolása elvben feltételezhető is volt s mint ilyen nem ért egész váratlanul bennünket, s illúziókat sem tápláltunk sem Áráfát sem Gádafi személye iránt; még is megdöbbentette valamennyiünket a kárörömmel az a barbár, primitív, minden emberi kultúrát nélkülöző megnyilvánulása, amellyel a libiai diktátor és a terrorista vezér az egyiptomi államfő meggyilkolását fogadta.

Aligha volt példa erre a kultúremberiség történelmében. Mert a halottkultusz, a halottnak kijáró kegyelet, az emberi kultúra egyik alapja és kiindulópontja. Talán csak azok a prehisztorikus életformát élő törzsek viselkednek így, amelyek fel falják leölt ellenségeiket — de lehet, hogy még ők sem.

Libia és a PFSZ magatartása — viszont, kannibalizmus: a terror továbbfejlesztett foka.

Még Bruno Kreisky, a PFSZ európai mentora is meghökkent: kénytelen volt kritizálni pártfőgoltját Áráfátot: „Képtelenség

megérteni, hogyan örülhet valaki gyilkosságának és hogyan dicserheti azt” — mondotta az osztrák rádióban. Nem, ezt még neki is nehéz kimagyarázni, nehezebb, mint a bécsi terrorista merényletet. Ez ugyanis nincs közvetlen kapcsolatban zsidókkal...

Nincs? A libiai rádió „megoldotta” ezt a problémát is: A Szádát temetéséről szóló beszámoló így kezdődött: „Végre eltemették az áruló Szádátot, aki zsidóként élt és zsidóként halt meg”.

Majd: „Akik szennyes holttest után haladtak, nemzetközi áruló imperialista banda tagjai voltak, élükön a terrorista Beginnel és a mocsokos Numeirivel”.

Figyeljük csak meg a megalázó, megbélyegző célzatu jelzőt: „aki zsidóként élt” — nem izraeliként — zsidóként; mindegy hogy hol, Izráelben vagy másutt, mert a cél ellenséges hangulatkel és — antiszemita eszközökkel, ami nem tett és nem tesz megkülönböztetést izraeli („cionista”) és más zsidó között. S nincs is értelme foglalkozni a kijelentés tartalmi zagyaságával, alapvető ostobaságával: mi az hogy „zsidóként élt”? Mikor? A negyvenes években, amikor Hitler hivat, vagy hetvenháromban, amikor háborút indított Izráel ellen?

De az, hogy „zsidóként halt meg” — az már inkább érthető: gyilkosság áldozata lett — azaz Gádáfik számára „zsidó halál” annyit jelent, mint gyilkosság áldozatává válni. Ők legalábbis ezt a sorsot szánják nekünk. Igaz, ezzel már előzőleg is tisztában voltunk — e sorok írójának leg alábbi, soha nem voltak kételeyei ez iránt...

A libiai rádiójelentés további részéről csak annyit, hogy így fest egy ENSZ-tagállam hivatalos beszámolója egy másik ENSZ tagállam államfőjének temetéséről — az 1981-es erkölcsi fogalmak szerint.

De ne csak erkölcs, hanem általános politikai fogalmakról is beszéljünk — 1981-es nemzetközi értelmében.

Szádát A-Din Százi, volt egyiptomi vezérkari főnök, aki jelenleg libiai emigrációban él, azzal fejezte Mubarakot, hogy „Szádát sorsára jut”, ha nem tesz eleget az ellenzék követeléseinek, azaz, nem engedi szabadon a le tartóztatott ellenzékiet; nem hatálytalantítja a rendkívüli intézkedéseket és „nem állítja helyre a demokráciát”.

Azt a „demokráciát” persze, melyet ő és vendéglátója, Gádafi képvisel: azt a „demokráciát” amely, többek között, kifejezésre került a temetési beszámolóban is. A „demokrácia”, tehát, mint fogalom, ide jutott napjainkban: ürügyül szolgálhat a leg-ocsrnányabb terrorra.

Szádát, életében több ízben nevezte elhőháborodottnak Gádáfít. Hogy mennyire igaza volt, ez most bizonyosodik be a nagyvilág előtt igazán. A libiai diktátor egynapos nemzeti örömmünnepet rendelt el Szádát halála fe-

lett, nyilván abban a hitben, hogy ezután már senki sem me részeli örültnek nevezni, mert hiszen világos, hogy milyen sors vár arra, aki ezt teszi...

Vagy három évtizeddel ezelőtt azt hittük, Hitlerrel az utolsó örült diktátor is kipusztult a világból. És ime, támadtak újabbak, méghozzá a gyarmati sorból felszabadult nemzetek között. Gádafi mögött — akinek rezsimje valójában antikommunizmuson és vallási bigottságon alapul — a Szovjetunió áll, amely valóságos arzenállá építette ki a kőolajban gazdag országot (ami egy magában is erőt jelent), s amely így a nemzetközi terror egyre fenyegetőbb központjává vált. Idi Amin — mint kiderült — Szaudiában, az Egyesült Államok barátjánál talált menedéket. De Idi Amin „Jezalább” már nem fe nyegeti a világot.

Nem így Gádafi. A világ tudomásul vette, hogy hatalmába kerítette Csádát (Franciaország egy kicsit berzenkedett, de ezzel ki is merült az ügy), s most, Szádát meggyilkolása után Szádát és Egyiptomot fenyegeti — de valójában az egész világot.

Mert nemcsak egy tébolyult diktátor hatalmi törekvéséről van szó, aki egy világhatalom támogatását érzi maga mögött — hanem arról, amit képvisel és terjeszt: az emberi kultúra teljes csődjéről, az emberiség visszavezetéséről abba az állapotba, amelyben legfeljebb annyiban különbözik az állatoktól, hogy kegyetlenebb náluk. A terror teljes és korlátlan uralmáról van szó, amely lábál tipor minden morált, emberi érzést.

Nem véletlen, hogy Izráel és a zsidó nép — melynek erkölcsi tanítása éles ellentéte ennek — lett a központi cél. De most már egyre világosabbá kell hogy vájon a kannibalizmus felé halad, ha nem vet véget ennek a tendenciának. Kérdés — s ez mindenekelőtt a nyugati világra vonatkozik — lesz-e elég ereje a felismeréshez s mersze azokhoz a lépésekhez, melyek szükségesek ennek a pusztító folyamatnak a megállításához? Vagy az utolsó percben is visszariad radikális cselekedetektől s tovább halad azon az uton, amely végül oda vezet, hogy az atomháború is feleslegessé válik, mert még mielőtt odáig jutnánk, a Föld lakói fel-falják egymást?!

KÖZELEDIK A TÉL

Vásároljon flesht, és mindegy, bármikor, rossz időben is, fényképezhet.

- * „Foto Brenner”-nél fleshek nagy választékban.
- * Színes előhívás az ország legnagyobb laboratóriumában.
- * Vétel — csére — eladás
- Kedden egész nap zárva.

Photo Brenner

31 REH RECHAJUTZ, HAIFA

ADI ÉS PISTA KÉRIK

ANNÁT, KATÓ UNOKATESTVÉRÉT,

írjon vagy telefonáljon:

ADEL WOLF, Rechov Ecel 3, lakás 23 — Jeruzsálem,

FRENCHHILL, Tel. 815712.

Minden szemcse...
SPLENDID! Tiszta kávé, eredeti íz, 100%
Az Elitnek sikerült a kávé jó ízét megőrizni minden csepp SPLENDID-ben!
Most asztalára kerül és ízét nyelvén érezheti...
SPLENDID!
Vegye meg, minden szemcse...
SPLENDID!

Uj!

Szeretem az elite kávé.

LADANYI LÁSZLÓ:

MIÉRT RÁZOD A VÁLLAMAT?

Ugy kezdem a történetemet, ahogy mások általában be szokták befejezni. Minden jóra fordult, minden rendben van, mindenki boldog. Ugyanis megnyertem a főnyereményt. Mult esütörtökön este mondta be a számomat az a drága, okos, széphangu Szári Ráz. És még a képernyőn is láttam. Nem hittem a szememnek, se a fülemnek. Pedig ott volt az orrom előtt az a ronda, lehetetlen szám: 087001. Ki lenne bolond egy ilyen számot kiválasztani a sok közül. Felhívtam a pájiszt. Igen, ez nyert, gratuláltak. E héten felvettem a pénzt. Egy millió sekkelt! De ez így nem is érdekes. Jobb, ha így mondjuk tízmilliót! Nejem elájult, és amikor magához tért, még jó félóraig remegett. Volt aki örült és gratulált, volt aki csak gratulált. Nem érdekes. Másnap a hivatalban csak a mellettem dolgozó kislánynak mondtam el. 5 perc múlva már a holoni üzemből kérdezték, hogy igaz-e? Tíz perc múlva a főnököm város arccal rontott a terembe:

— Kedves Könyvem, Mosikám! Engedd meg, hogy megszorítsam a kezdet. Nem elég, hogy szor galmas és ügyes vagy, most már ajser is lettél. Ezt meg kell ünnepeled. Mit szólnál ha összejön nekünk valahol? Esetleg nálam?

— Szó sincs róla! — kiáltottam. — Most én teszem le a garast. Nektek kell eljönni mihozánk. Már gondoltam is rá, de hát...

— Ertem. Azt hitted, én egy büszke, elmaradt tőkes vagyok, akiktől retegni kell. Oh te kis milderwestigkeitsgefühlke! Gondoltam, most már szavalhatsz. A meghívás oka az volt, hogy megnutassam az új színes tévémet, az új szőnyegemet, a szalagarnitúrát és a félméteres Vénusz szobrot. Márványból! Otthon elmondtam nejemnek, hogy a bossz és a felesége szombat este vendégünk lesz. A drá-

ga elvörösödött, majd egyszerre elsápadt. A szekrényhez lépett, mindkét szárnyát kitérte és feljajdult: Nincs mit felvennem. Mikor közös erővel becsuktuk a ruháival degeszre tömött szekrény ajtaját, gyengéden leülttem, elővettem a csekkönyvem, kitéptem egy lapot, aláírtam és így szóltam:

— Itt van szívem. Menj és vedd meg a legújabb modellt, ahol akarod. Ott majd beírják az összeget, nem érdekes mennyi. Hü nejem vagy ugyebár.

A hü nej azonnal öltözködni kezdett. Hová mégy — kérdeztem.

— Venni?

— Venni. De légy szíves még öt csekket aláírni.

— Hogyhogy?

— Ugyhogy. Azt képezed, hogy a ruhához nem kell semmi? Hogy felvehetem hozzá a görbesarku cipőmet? És más nem kell? Kesztyű, kalap, kabát... Nem vetted észre, hogy ősz van?

— Jó, jó, aranyom. Mindent megkapsz, amit akarsz. De minek neked kabát, kalap? Nem mondtam, hogy ők jönnek ide?

— Mondtad. De én azt akarom, hogy mindent lásson az az asszony. Te nyitsz majd ajtót, ők bejönnek, én kiszurranok csöndesen, de mire őket bevezeted a szalomba én berontok lélekszakadva, mondom böcsánat, egy percre leszaladtam, máris jövök, csak ledobom ezeket a rongyokat.

— Rongyokat?

— Persze. Csak nem gondold, hogy orrukra kötöm, hogy ezek új holmik. Hogy én valami proce ujjazdag vagyok?

Szombat estig még sok minden történt, nem akarom untatni vele az olvasót. De megvolt minden. Feleségem új ruhája valóban csinos volt. Háromnegyedes ujj, Chanel-hossz, fekete, nagy sárga virágokkal, mely de koltázs, hátul álló gallér, arany csattos öv. Szoknya plissirozva. Egyszerű kis ruha.

Este nyolc. Hallom fékezni az autót. Izgalom a tetőpontra. Feleségem kabátban kalapban. Arcán a nagy hadvezérek ostrom előtti nyugalma.

Csengetnek. Minden megy terv szerint. Ők belépnek, nej kioson, vendégek a szalomban. A főnök felesége gyönyörű. Most látom először. Rám mosolyog. Főnök kezét dörzsöli.

— Maga egy szerencsés ember. Königkém!

A felesége kezét nyújtja, tiszteletjes kezesök. Micsoda illat!

Most nőnr beront. Teljes díszben.

— Ezer böcsánat — lihegi — Egy percre leszaladtam. Nagyon örülök. Még egy pillanat. Csak ledobom ezeket a rongyokat. Mindenki szívélyesen mosolyog. Feleség ki, én udvariasan megköszöntem a főnököm bájos asszonykáját.

Tessék talán a kabátot...

A nő, Leának hívják, és ezen túl úgy fogok beszélni róla, mo solyogva fejt ki magát a kabátból. Micsoda gyönyörű ruhája van. Ez igen, ez izlés. Háromnegyedes ujj, Chanel-hossz. A fekete alapon nagy sárga virágok, mély dekoltázs, hátul álló gallér. Szoknya plissirozva, arany csattos öv a karsu derékán. Ez

igen, ez izlés. Ugy tűnik, mint ha már láttam volna ilyet. Biztosan valami amerikai filmben. Ajtó nyikorog, feleségem belép, a két nő egymásra néz, egyszerre sikoly, egyszerre tántorgás. Mi, férfiak sietve párunkhoz lépünk, karjainkba omlunk. Csak nem szívrom? — gondolja a főnök. — Csak nem eperoham? — gondolom én.

A hölgyek azonban, megint egyszerre lehelik:

— A ruhám... az én modellem...

Most már mindent értünk. Főnök harsogva nevet, hasát fogja. Mit tehettek a lányok, ők is el nevetik magukat. Már arról csevegnek, ki hol vette, milyen a kiszolgálás. Feleségem büszke, mert száz fonttal kevesebbet fizetett. A gyönyörű Lea megjegyzi:

— Pedig a te ruhádhoz több anyag is kellett. Derékban jóval erősebb vagy, mint én.

— Igen — válaszol Elvira. (Jé, nem is mondtam még hogy így hívják) Te kissé szikár vagy. Jót tenne egy kis hízókúra... Így kedvesen elcsevegtek, majd jött a vacsora, nagyszerűen sikerült. Utána a nők belemérik a divatba, mi pedig a termelésről beszélünk, ki kéne terjeszteni az eladást külföldre is, csak ehhez egy kis tőke kéne. Értetném. Meglátjátok, nem sokára cégtárs leszek. Gyönyörű esténk volt.

Azt mondják, ha a szerencse elkezd rádmosolygni, abba se hagyja. Másnap az irodában, amikor szorgos munkám közepette a szépséges Leáról álmodoztam, megszólalt a telefon: Izgatott női hang: Kérem, ne említse a

nevemet, ne lépődjön meg, ha lehet igennel vagy nemmel válaszoljon. Megismeri a hangom? Jóságos Isten! Ez Lea!

— Igen!

— Nem haragszik, hogy felhívtam?

— Nem, nem nem!

— Hogy aludt, Mosi?

— Igen, azaz jól, Istenem és?

— Én is jól drágám. (Drágám!) De csak reggel felé. Addig folyton magam járt az eszemben. Szégyeltem magam, hogy bevallom, valahogy úgy érzem, valami sorsdöntő történt az életemben. Mintha, mintha megtaláltam volna azt, amit eddig az én szerencsétlen életemben hiába kerestem. Hall engem?

— Igen.

— Tudja, ilyet csak egyszer érez az ember. És ha remélhetném, hogy maga is, hogy te is!

— Én is! Igen, igen, igen.

— Mose! Mi lesz velünk? Beléd szerettem!

— Jaj, én is!

— És mi lesz azzal a durva férjemmel?

— És mi lesz az én... Igen, nem, igen.

— Mennem kell. Este hív fel az utcáról. Fél nyolckor. Ó nem lesz otthon. Találj ki valamit!

Forgott velem a világ. Mi történik it?

Othon így szóltam a feleségemhez:

— Elvira! Azért te nem valami szépen viselkedsz a szüleiddel.

— Én? Hogy gondold ezt.

— Ugy, hogy azt már megtefelefontáld, hogy nyertünk. De mit adtal nekik? Nem érzed, hogy tartozol nekik valamivel?

— Mojsé! Te vagy a legjobb

férj a világon. Azt hiszed, hogy én nem gondoltam erre? Csak nem akartam szólni.

— Rendben van. Holnap reggel elmegy és bevásárolsz néhány szép holmit a részükre. Teljesen rádbízom. Pénz nem számít. Holnapután pedig, azt hiszem szerda lesz, igen. Nos, kikisérlek reggel a vonathoz. Nyolckor indul egy express Na háriára, addig meg sem áll. Képzheted milyen öröm lesz ott. Ha akarod ott maradsz, én pécen teken odamegyek és vasárnap reggel hazajövök.

Mindketten ragyogó hangulatban voltunk. Csak éppen más-más okból.

— Egy percre leugrom cigarettáért — mondtam az asszony-nak.

Felhívtam azt a szépséget. Szerdán este ott lesz nálam. Ez a legjobb megoldás. Végre eljött a nagy kaland az én szürke életemben!

Minden úgy ment, mint a kari kacsapás. Szerdán este. Egyedül. Hangulatvilágítás, asztalon könyvek, sütemény, néhány szál róza. Csengetés. Ott áll az ajtóban, arca átszellemült, illatfelhő lebegi körül. Belépünk a szobába.

— Egy kis konyakot? — kérdezem.

— Nem nem, semmit! Csak egy forró ölelést. Igazit, férfiasat! Amit már régen nélkülözök. Lerogy a pamlagra, eléje térdelek. Ajkunk egymásra tapad. Ez már a mennyország.

Egyszerre valaki megrázza a vállamat. Ki az? Ki lehet az?! Hátra nézek: Elvira!

— Hát te hogy kerültél ide? Hiszen elutaztál Naháriára. Magam ültettelek fel a vonatra. Megörültél! Miért rázod a vállamat? Hát nem voltam hü férjed mindig? Ezt a kis örömet is irigyled tőlem? Légy szíves, hagyd abba ezt a vállrázást!

(Folytatás a 7-ik oldalon)

Sally Small metü fiatalas zására nézve apa és prote Amikor me ezelt, még számitott, me rikai zsidó fi 6 százaléka elettársat. M kislánya elad már az amer keinek legal talán több sz lesz, és sejté közülük hány donak maguk

A vegyeshá lémája a z Bécsben és e lején 30 s gyesházassá ben 25 szá sában is s százalokot. élesekben ve mert míg E sen asszimi rétegen d ság, addig a ban a zsidó ról van szó. vallási hagy egy kisebbs

A század népesoportje ragaszkodna más közti h össze 2 szá zasságban, a gyespár. Ak dorlok nem második és vegyesházás szemben m 960-ban má kot, 70-be években a A vegyeshá zsidó férfi

MI ENN

Ezzel ma és könyvben művésben P s a legiőbb hogy a leg külseje. Az al ugyanis, esipőju, t kékszemü, zó. Hiába rek, hogy a szöke, s amerikai s nemzedéke variálják a magazinok zsidó fiata számára i rón való kifejezése közé. Állandóan éberen kell vigyázni a szó előmozdító helyes kezelésére, mert elég valamelyik gomb tévedésből való megnyomása és egész oldalnyi már megkomponált szó veg tűnik el egy örökkévalóság ra.

„Kezelése olyan egyszerű, mint egy gyerekjáték”, állítja a gép előállítója. De a gondolat illó anyag, minden ami közé és az író kéz közé tolakszik, elpárolog tatja.

A ceruzával, tollal írt, számtalanszor átjavított, felforgatott, össze-vissza húzott szöveg olyan, mint a középkori mesterek keze alól kikerült nemes ékszer. A processzorok közbeiktatásával előállított textus hozzá hasonlít va nem más, mint gyárilag előállított bizsuteria, hamis ékszer.

Ami engem illet, amikor „a lélek csücskeit” akarom elérni, mint Paul Claudel fogalmazta, előveszem a fiókból a puhavégű ceruzát, még akkor is, ha visszahozza az ifjúkori bútýkót.

SZOMBATI SÁNDOR BRÜSSZELI LEVELE:

A BÜTYÖK

halhatatlan, mivelhogy ma is bert és sok más halhatatlan író, emlékezem rá.

A géppel írt szöveget sokkal könnyebben és gyorsabban lehet szedni, tehát rendkívül gazdaságos. A lapok szerkesztőségében gépirókissasszonyok kopogták a diktált szöveget, — egyikőjük: Bródi Lili sikeres író is lett, — de semelyik lapkiadónak sem jutott az eszébe, hogy az írót arra kötelezze: géppel szöveget nyújtsonak be közlésre. Ez valószínűleg forradalmat okozott volna. Csak egy lapszerkesztő volt aki a hozzá eljuttatott gépiratókat olvasás nélkül visszaküldte és ez Nádas Sándor volt, a „Pesti Futár” c. kététenként megjelenő, irkaformájú folyóirat szerkesztője. Neki kizárólag kézirat kellett, amely, mint nekem mondták, nemcsak a szöveget, hanem az íróját is megmutatja neki. Mivelhogy, tehetném hozzá, nem csak a szem, az írás is tükre a léleknek. Talán több is. A tükör bizonyos távolságban levő uveg darab, amely az elébe került képet megmutatja. Míg az írás rész az emberből, aki papírra vetette. Akár a szag, amelyet a meztelűbas ember maga után hagy a földön, s amelyet a finomszimatú kutya megérez. Jól megértem azokat, akik névalánérsokat vagy kéziratokat gyűjtenek: a tisztelt személy egy darabját őrzik meg maguknál. Jómagam is kincseim közé sorolom Zola Emil egy levelét, melyet 1895-ben vetett papírra és amely lakásom falát díszíti. Ugyan úgy, mint Freud Zsigmond, Fernand Crommelynek, Molnár Ferenc, Szentgyörgyi Al

A géppel írt szöveget sokkal könnyebben és gyorsabban lehet szedni, tehát rendkívül gazdaságos. A lapok szerkesztőségében gépirókissasszonyok kopogták a diktált szöveget, — egyikőjük: Bródi Lili sikeres író is lett, — de semelyik lapkiadónak sem jutott az eszébe, hogy az írót arra kötelezze: géppel szöveget nyújtsonak be közlésre. Ez valószínűleg forradalmat okozott volna. Csak egy lapszerkesztő volt aki a hozzá eljuttatott gépiratókat olvasás nélkül visszaküldte és ez Nádas Sándor volt, a „Pesti Futár” c. kététenként megjelenő, irkaformájú folyóirat szerkesztője. Neki kizárólag kézirat kellett, amely, mint nekem mondták, nemcsak a szöveget, hanem az íróját is megmutatja neki. Mivelhogy, tehetném hozzá, nem csak a szem, az írás is tükre a léleknek. Talán több is. A tükör bizonyos távolságban levő uveg darab, amely az elébe került képet megmutatja. Míg az írás rész az emberből, aki papírra vetette. Akár a szag, amelyet a meztelűbas ember maga után hagy a földön, s amelyet a finomszimatú kutya megérez. Jól megértem azokat, akik névalánérsokat vagy kéziratokat gyűjtenek: a tisztelt személy egy darabját őrzik meg maguknál. Jómagam is kincseim közé sorolom Zola Emil egy levelét, melyet 1895-ben vetett papírra és amely lakásom falát díszíti. Ugyan úgy, mint Freud Zsigmond, Fernand Crommelynek, Molnár Ferenc, Szentgyörgyi Al

diktálta. Valószínűnek tartom, hogy Axel Munthe kézzel másolt irt volna, mint géppel, s azt is, hogy a Stradivarius másfajta regény lett volna, ha Szántó maga körömlö. Az is lehet, hogy ha lá tó marad, sohasem vesz tolla kezébe, hanem ecsettel fejezi ki magát. Nemrégien jelent meg az öregkorára ugyancsak megvakult nagy argentin költő Jorge Luis Borges könyve, amely előadásainak szövegét tartalmazza. Borges megtagadta művét: csak a maga írt kéziratát nyomán itéljék meg, nem kimondott szavai számítanak.

A technikai fejlődéssel egyenes arányban nőtt a gazdasági válság is, — a legnagyobb, mondják a szakértők, amelyet a tőkés társadalom eddig ismert. Ez a krízis a nyomtatott betűt is igen érzékeny érinti: a könyvet és főként az újságokat. Az utóbbiakat már nem olomba öntött betűkkel nyomják, hanem elektromos szedőgépek komponált szöveggel, amely módszer elomossa a határ vonalat az újságíró és a szedő között. Nyugat-Európában ma napság már számos az olyan új ság, hetilap, folyóirat, amelyet az írók, újságírók egyenesen a szedőgépbe írnak. Ami azt jelenti, hogy az általuk fogalmazott és pótyogtetett szöveg az, amelyik az olvasó szeme elé kerül.

Az ut a ceruzától és tolltól a szedőgépig szerintem olyan hosszú, mint az ember felemelkedése a Holdig, a csillagokig. Flaubert hét esztendőn keresztül írta a Madame Bovaryt, „nagy író volt, sokat tudott eldobni”, tanította Kárpáti Aurél. Mivelhogy, ahogy Goethe tartotta: írni annyit, mint kiválasztani. A sok le

hetőség közül a leghelyesebb szót, a legtalálhatóbb jelzőt. Az elektromos szedőgéppel aligha lehet arról szó, az nem volna elég rentálbilis, a termelékenység nem volna kielégítő. Van ugyan mód a már lekopogott szöveg megmá sítására, — de hát kinek van még türelme, ideje, gondja az ilyen apróságokkal bajlódni?

Számos író rátért a „Word-Processor”-nak nevezett töprekomputer használatára. Azon fogalmazza regényét, novelláját, utleírását. A készülék, amelyet magyarul Szó-Kezelőnek, vagy Szó-Előmozdítóknak keresztelhetnének, a XX. század végének legrefináltabb technikáját illeszti az emberi gondolat és annak papíron való kifejezése közé. Állandóan éberen kell vigyázni a szó előmozdító helyes kezelésére, mert elég valamelyik gomb tévedésből való megnyomása és egész oldalnyi már megkomponált szó veg tűnik el egy örökkévalóság ra.

„Kezelése olyan egyszerű, mint egy gyerekjáték”, állítja a gép előállítója. De a gondolat illó anyag, minden ami közé és az író kéz közé tolakszik, elpárolog tatja.

A ceruzával, tollal írt, számtalanszor átjavított, felforgatott, össze-vissza húzott szöveg olyan, mint a középkori mesterek keze alól kikerült nemes ékszer. A processzorok közbeiktatásával előállított textus hozzá hasonlít va nem más, mint gyárilag előállított bizsuteria, hamis ékszer.

Ami engem illet, amikor „a lélek csücskeit” akarom elérni, mint Paul Claudel fogalmazta, előveszem a fiókból a puhavégű ceruzát, még akkor is, ha visszahozza az ifjúkori bútýkót.

Ezzel ma és könyvben művésben P s a legiőbb hogy a leg külseje. Az al ugyanis, esipőju, t kékszemü, zó. Hiába rek, hogy a szöke, s amerikai s nemzedéke variálják a magazinok zsidó fiata számára i rón való kifejezése közé. Állandóan éberen kell vigyázni a szó előmozdító helyes kezelésére, mert elég valamelyik gomb tévedésből való megnyomása és egész oldalnyi már megkomponált szó veg tűnik el egy örökkévalóság ra.

„Kezelése olyan egyszerű, mint egy gyerekjáték”, állítja a gép előállítója. De a gondolat illó anyag, minden ami közé és az író kéz közé tolakszik, elpárolog tatja.

A ceruzával, tollal írt, számtalanszor átjavított, felforgatott, össze-vissza húzott szöveg olyan, mint a középkori mesterek keze alól kikerült nemes ékszer. A processzorok közbeiktatásával előállított textus hozzá hasonlít va nem más, mint gyárilag előállított bizsuteria, hamis ékszer.

Ami engem illet, amikor „a lélek csücskeit” akarom elérni, mint Paul Claudel fogalmazta, előveszem a fiókból a puhavégű ceruzát, még akkor is, ha visszahozza az ifjúkori bútýkót.

Tovább az, hogy resszív,

Egyre több vegyesházasság Amerikában

AHOL MÁR EGYALTALÁN NEM TUDNI, „KI AZ ZSIDÓ?”

Sally Small, ez a közepestermetű fiatalasszony, aki foglalkozására nézve könyvelő, zsidó anyja és protestáns anyja leánya. Amikor megszületett, 32 évvel ezelőtt, még rendhagyó esecnek számított, mert akkortájt az amerikai zsidó fiataloknak még csak 6 százaléka választott nemzsidó ellettársat. Mire Sally most 3 éves kislánya eladósorba kerül, akkor már az amerikai zsidók gyermekeinek legalább egyharmada, de talán több mint a fele félzsidó lesz, és sejtani sem lehet, hogy közülük hányan tartják majd zsidónak magukat.

A vegyesházasság nem új problémája a zsidó történelemnek. Beesen és Budapestben a század elején 30 százalékos volt a vegyesházasságok aránya. Berlinben 25 százalékos, de még Varóban is elérte 1929-ben a 20 százalékos. Amerikában azonban életrészeiben vetődik fel a probléma, mert míg Európában csak az erősen asszimilált vékony, művelt rétegben divott a vegyesházasság, addig az Egyesült Államokban a zsidók túlnyomó többségéről van szó, mert ma már a zsidó vallási hagyományokhoz ott csak egy kisebbség ragaszkodik.

A század elején Amerika sok népesportja közül még a zsidók ragaszkodnak a legjobban az egy más közti házassághoz, mindössze 2 százalékos a vegyesházasságban, annyi fehér-fekete vegyepár. Akkor azonban a bevándorlók nemzedékéről volt szó. A második és harmadik generáció vegyesházasságok görbéje ezzel szemben meredeken emelkedik, 1960-ban már elérte a 17 százalékot, 70-ben a 33-at, s a 80-as években a fele-fele a valószínű. A vegyesházasságok többségében zsidó férfi vesz el nemzsidó nőt.

MI ENNEK A TITKA?

Ezzel ma már sok tanulmány és könyv foglalkozik. Portnoy c. műveben Philip Roth is erről ír, s a legtöbb kutató azt vallja, hogy a legfőbb ok „a sikszék” külseje. Az amerikai szépségideál ugyanis a hosszúlábú, keskeny csípűjű, tejszín- és barack-bőrű, kékszemű, sima szőkehajú lányzó. Hiába hirdették meg a négetek, hogy a „fekete szép”, mégis a szőke, világosbőrű maradt az amerikai szépségideál, a férfi-nemzedékek ezen nevelődnek, ezt varrják a filmek, tévéjátékok és magazinok, s mert az amerikai zsidó fiatalok is ezt látják, számukra is ez lesz az eszményi szépségkép. Alig pár hete láttuk a mi tévékben az amerikai szépségkirálynőválasztást: eltekintve attól, hogy világeszt lányok szerepeltek benne szép számban, a győzteseket sem annyira a szépségük, mint inkább szőke hajuk jellemzte.

Ez lenne hát a titok egyik része: a másik része állítógaz, hogy a zsidó leányok a szex szempontjából tartózkodóbbak, míg a nemzsidó lányok között több a teljesen felszabadult. Nemrégiben nagy sikerrel futott Amerikában egy Zeffirelli-film, „Végtelen szerelem” címmel, aminek központi szerepében egy zsidó leány szerepel, amilyenbe a menüválasztás előírásokat ismerő zsidó leányok nem boesátkoznak bele, a nemzsidó leányok viszont mit sem tudnak az ezzel kapcsolatos tilalmakról.

További ok a szakértők szerint az, hogy a zsidó nő állítógaz agresszív, követelőző. Ez talán on-

nan ered, hogy régen Keleteurópában (s az amerikai zsidóság javarésze onnan származik) a férfi ült és tanult, s a házat az asszony vezette, s úgy látszik, hogy az akkori parancsoló természetét örökölték a leányutódok. Annyi bizonyos, hogy a zsidó feleség többet követel meg a férjétől, előrehaladásra és szerzésre ösztönözi, társadalmi emelkedést kíván, nem éri be kevésével. Ezenkívül elvárja, hogy a férje minden szabad idejét a családjának szentelje, míg más népeknel nagyjából elfogadott, hogy a férfi kocsmázással, sporttal, vadászattal töltse az idejét, s a feleség ezt nemigen kifogásolja.

S még egy állítógaz magyarázat: Izraelben, mindannyian zsidók vagyunk, a különbség nem vevődik észre, de másutt feltűnik, hogy nyugtalanabbak, tépelődőbbek, idegesebbek vagyunk másoknál, s ezért sok zsidó férfit vonz a nemzsidó leányokhoz ezeken nagyobb lelki nyugalma, gyakran közönye.

Mindez azt is magyarázza, hogy kétszer annyi zsidó férfi lép vegyesházasságra, mint zsidó nő, s ha a következő évtizedekben módosul a helyzet, akkor legfeljebb annyiban, hogy majd a vegyesházasságra lépő zsidó nők száma is meg fog nőni, mert egyre kevesebb zsidó férfit találhatnak, nemzsidó körök valószínűleg vadászják a zsidó férjjelöltet, aki köztudomásúlag jó kereső, tanult ember, nem iszik és törődik a családjával. Egy pszichológus szerint Izrael győzelmes háborúja óta még a hősiesség nimbusza is növeli a zsidó fiúk iránt. A készlet tehát kicsiny: egy zsidó diáklány elmondja, hogy négy tanulómyi éve alatt egyetlen egyszer sem kapott zsidó kollégától meghívást.

Az egyik tanulmányban egy magyar-zsidó névre bukkantunk: Farkas Anna (34) Brooklynban él, szülei a véskorszak megmenekültjei, ő maga ragaszkodik a családhoz és szeretne zsidó elttársat. Ennek érdekében hajlandó megakuvásra is, kész aránylag tanulatlan zsidó fiúhoz is hozzájárulni, bár ő maga most dolgozik a doktorátusán, de egyszerűen nem talál zsidó fiút. Kezdi be látni, hogy vagy nem-zsidóhoz megy, vagy vénleány marad. Már Izraelben is megpróbálkozott, de azt mondja, hogy ott még nagyobb a férfihány.

Mondottuk, hogy valószínűleg meg fog nőni a vegyesházasságra lépő zsidó lányok száma. Ennek egyik oka, hogy míg a zsidó fiúk tartanak a zsidó lányok iránti természetétől, a nemzsidó fiúkat ez a határozottság egyenesen vonzza. A legújabb Barbra Streisand-film egy ilyen házasságról szól.

AZ EGYENI ÖSSÉG MAGAS ÁRA

A zsidók vegyesházasságait elsősorban az szaporítja, hogy ma már túlnyomó többségük nem él hagyományos, vallásos életet. Hozzájárul az is, hogy vagy egy évtizede igen sok zsidó hagyja el a nagyvárost, a kellemesebb kisvárosokba költözik, ott pedig oly kevés a zsidó, hogy még nehezebb zsidó párt találni. A zsidó fiatalok közül ötször annyian járnak főiskolára, mint a többi népesportok fiatalai, s ez most kétélű fegyvernek bizonyul, mert műveltséghez jutnak ugyan hozzá, de még messzebbre vevődnek a tradícióktól és még va-

lószerűbb a vegyesházasságuk. A végzetek többnyire nem térnek vissza a családiukhoz, sem a zsidó közösséghez. Az egyetlen világos társadalmi lépés a zsidók társadalmi érvényesülésük érdekében többnyire ki is tértek, ma azonban, a teljes társadalmi egyenjóság idejében erre nincs már szükségük. Valószínű azonban, hogy a vegyesházassági hajlam tudat alatt a még teljesebb egyenjóságot is szolgálja. Gordon, a költő még azt írta: „Oda-künn légy ember, odahaza zsidó”, mert még hitt a szintézisben, a miben ma már nehéz hinni. Súlyos az amerikai zsidó dilemmája: élvezik egyenjóságot az amerikai társadalomban, de csak fájó szívvel fizetik meg az árát, a vegyesházasságot. Amikor a CBS egy vegyesházasságot propagáló sorozatot sugárzott, a zsidók felháborodása miatt le kellett venni a műsorról. Csak hogy a tulheves tiltakozás egyben az egyenlőség tagadásaként is értelmezhető, a szabad párválasztás visszautasításának is, s ezért a vegyesházasság ellen bátran és nyíltan ma már csak az ortodox zsidó kisebbség mer fellépni. Valamikor még a zsidó öngyűlölet és a stréber érvényesülési vágyval támadták a vegyesházasságot, de ma ez már nem érvényes, mint ahogyan a vegyesházasságok túlnyomó arányával sem lehet érvelni, mert a válási járvány általános, még a vallásos zsidó körökben is. A vegyesházasságok elleni küzdelem ezért tulajdonképpen még meg sem kezdődött, s a zsidó vezetők ahelyett, hogy szembenézzenek a súlyos dilemmával, — egyelőre csak statisztikákkal játszadoznak.

MI LESZ A GYEREKEKKEL?

A vegyesházasságokban a keresztény házastársak egynekéde tér át a zsidó vallásra, a zsidóknak pedig mindössze 3 százaléka keresztelkedik ki. A legtöbb gyereknek tehát két vallásos élő szülei vannak. Tévedés lenne azt hinni, hogy ezek a gyermekek elvesznek a zsidóság számára. Bizonyított tény, hogy a vegyesházasságban született gyermekek kétharmada zsidó nevelést kap. Pontosabban: ahol zsidó az anya, ott majd minden gyerek zsidó nevelést kap, viszont ahol az apa zsidó, ott csak a gyerekek 63 százaléka. Ha statisztikailag nézzük a dolgot, akkor még azt is lehetne állítani, hogy a vegyesházasságok gyarapítják a zsidók létszámát.

Kétes viszont, mennyire ragaszkodnak majd ezek a gyerekek a zsidóságukhoz, arról nem is beszélve, hogy a Háláchá szerint nagyvívűk nem számít zsidónak. Valószínű, hogy a vegyesházasságból született gyermek később könnyebben belemegy vegyesházasságba maga is. Mindez a zsidó öntudat további meggyengüléséhez vezet, bár Spanyolországban még ma is akadnak olyanok, akik erőszakos áttérésük után 500 évvel zsidónak mondják magukat. Különös helyzet alakul ki Amerikában: számos családban a gyermekek egyrészt zsidónak, másik részét kereszténynek nevelik... Ma már csak az amerikai zsidók 20 százaléka tekint vallásosnak a zsidóságot, s olyanok is zsidónak tartják magukat népi szempontból, akik különben katolikusok vagy ateisták. A kategoriák reménytelenül — és tudománytalanul — összekeverednek: némelyik zsidó szocialistának, a

IGEN, DE...

ÉRTELMESES LÉNYEK

Carl Sagan, a new-yorki Cornell egyetem professzora „Cosmos” című nagysikerű könyvében egyebek között arra is választ keres: jártak-e valaha a Földön más bolygókról származó értelmes lények. A kérdés régen foglalkoztatta az embereket, mert egyedül érezzük magunkat a végtelen világmindenségben, — akár egy gyermek a sötét erdőben.

Az utóbbi évtizedekben felmüvelt szerzők vagyont kerestek könyvekkel, amelyekben a dilettánsok ellentmondást nem tűró hangján bizonygatták hogy Lót kíváncsi feleségét atomrobbanás változtatta sóbálynnyá, s az az-tekó köbe faragott istenei valójában asztronauták. A meséres éhes emberek hálásabbak a fantasztikus feltételezéseikért, mint a tudósok száraz alaposságáért. Sagan is esalódást okoz. Munkatársával, — William Newmannal együtt kiszámította: ha egy tőlünk „csak” 200 fényévre levő fejlett civilizáció egymillió esztendővel ezelőtt indult el az űr felkutatására, fokozatosan betelepítve az útjába eső alkalmas bolygókat, űrhajói csak most közelednének a mi naprendszerünkhöz. Egymillió év nem csekélység, de ez sem jelent bizonyosságot. Kétszáz fényévi körzetben legalább kétszáz ezer naprendszer van, s ebben ugyanannyi letelepedésre alkalmas világ. Még kellene várni, hogy az a feltételezett civilizáció előbb valamennyit sorra felfedezze, hogy terjeszkedése során véletlenül észrevegye: a mi naprendszerünkben van egy lakott bolygó.

Ha ez az aránylag közeli civilizáció óriási antennák, rádióteleszkópok segítségével már nagyon régen próbálta felfogni az űrből feléje érkező rádióhullámokat, akkor sem volt oka felfigyelni ránk. A Földről évmilliók alatt keresztfül csak nagyon gyenge zaiokat észlelt volna: a villámok által kiváltott statikus villamosság okozta rádióhullámokat, vagy a Föld mágneses térébe szorult elektronok és protonok sívítását. Még száz éve sincs, hogy mesterséges, az ember által készített készülékekből kisugárzó rádióhullámok hagyják el a Földet. Ezek már nem egyszerű zaiok, hanem jelek. A rádió-és tévé-állomások, valamint a radar-bereendezések sugárzásának köszönhetően a Föld a naprendszer legerősebb rádióhullám forrása. Erősebb, mint a Jupiter,

erősebb, mint a Nap. Ha egy távoli civilizáció felfogja ezeket a jeleket, arra a megdönlésre jut, hogy egyidejű érdekes dolgok történnek nálunk. A legerősebb és a legjobban „kibogozható” rádióhullámok a televíziós állomásoktól származnak. A Föld forgásának köszönhetően egyes tévéadások úgy kerülnek fel a földi látóhatár egyik oldalán, mint a felkelő nap sugarai, míg más adások ugyanakkor eltűnnek a túloldalon. A bolygónkat állandó jelleggel veszi körül egy rádió-hullám-takaró, amelyben a jelek „egymást ütik el”. Ennek ellenére egy közeli Naprendszerben élő fejlett civilizáció kiszűrhetné ebből a bábéli zűrzavarból a leggyakrabban előforduló azonos jeleket. Azokat, melyek naponta, vagy még gyakrabban szüntelenül ismétlődnek.

Ha utána nézünk, melyek a világ legerősebb tévéállomásain leggyakrabban megjelenő azonos jelek, megtudhatjuk, mit látnak űrbeli rokonaink. A leggyakrabban az adóállomások beállító ábrája fordul elő. Az utána következő jelek sűrűségi sorrendjéről állapíthatja meg az űrbeli civilizáció, melyek a mi legfontosabb problémáink a Földön. A beállító jel után leggyakrabban előforduló jelsorozat: a különböző gyártmányú mosóperek reklámja!

Ezután következnek a fejfejtés elleni tablettákra vonatkozó hírvetés, amelynek a gyakoriságát a mérsékelt érdekes űrbeli civilizáció is megértheti a többi adás megfejtéséből. A földi „értelmes lények” van mitől fájjon a feje. A legerősebb, tehát ott a távolban legjobban fogható adások a háborús veszély közeledésének a pillanataiban elhangzott beszédek, az amerikai elnök, vagy a szovjet pártfőtökár szónoklata, mert ezeket szimultán közlik számos ország adóállomásai. — Ezekből a testvér-civilizáció megértheti, hogy a Föld értelmes lakói már elkészítették annyi bombát, amellyel háromszor ekkora lakosságát is el lehet pusztítani, költségvetésük jelentős részét mégis újabb bombák gyártására fordítják. Lelki szememmel látom, amint az újdt űrlakó hat keze hat tenyerével letöri az iz- zardasztot antennákkal ékesített homlokáról és lezárja a vevő-készüléket.

A naponta ezerszámra kisugár-

zott infantilis „western” és de- tektiv tévésorozatokból az űrlakók csak arra a következtetésre juthatnak, hogy a Föld lakossága két, gondosan elkülönített csoportra oszlik. — Egyfelől egy aránylag elmaradott vidéki nép-ségből áll, mely fáradhatatlanul lovagol és terel marhacsordákat, s forgódobos revolverrel lövöl-döz mindenkire, aki juhokat is akar legeltetni a végtelen mező-kön, ahol a világ minden nyája békében elférhetne. Az emerség másik részét a tévésorozatokból ítélve, technikailag fejlett vá-rosi fajta alkotja, amely autókön száguldozik és géppisztollyal lövi az előtte robozó autókban ülő- ket, vagy azért, mert ő a rabló, vagy azért, mert ő a rendőr.

A tévéadásokból az űrlakó meg- tudja, hogy az emberiséghez tar- tozik még (statisztikailag) egy harmadik típus is, amely gép- pistoly helyett egy gitárnak ne- vezett kinzószerszámmal sanyar- gatja embertársait, miközben fé- lelmetes csatakiáltásokat hallat. Az áldozat vagy meghibban, vagy sírva elköltözik otthonából, ma- gára hagyva gyermekeit, akik a gitáros büvöletében már úgy is régen megfélekednek arról, hogy szüleik is vannak.

A tévéadások rádióhullámai a fény sebességével száguldanak a világűrben, minden irányba egy- szerre és viszik a Föld fölé igaz, félig hamis, de mindenképpen bi- zalmatlanságot keltő névjegykár- tyájt, amit egy olyan civilizá- ciónak nyújtunk ét, amellyel ba- rátkozni szeretnénk. Más, javí- tott képet nem lehet utánaküldé- ni, mert semmi sem gyorsabb a fény sebességénél, semmi sem tudja utólnérni a kisugárzott hul- lámokat.

— Nem valószínű, hogy a Föld- ön járt volna idegen civilizáció — állítják a tudósok.

Szomorú, de nem lehet esodál- kozni rajta. A távoli bolygók la- kói ha már részánják magukat az egymillió évig tartó kirándu- lás fáradsámaira, értelmes lénye- ket akarnak meglátogatni. Ugy látszik, náluk ez a fogalom mást jelent, mint a Földön.

TABÁK LASZLÓ

IIABIMA

Tel-Aviv, október 17, szombaf
FILOMENA, 19.00, 21.30
A kisteremben:
MEDEA

— Esküszöm, hogy felfelé akartam küszni!

KRAUSZ NAFTALI:

A hazaárulással és kémkedéssel vádolt rabbi

I. SÁNDOR CÁR

ALAIRJA

A SZABADONBOCSÁTÁST

Sneur Zálmán ott maradt a Szenátus „felkérésére” Pétervárott, ezáltal már nem fogságban, hanem egy magánlakásban a Vovneszenszki utca 21. szám alatt, s várta az ítéletet, hogy aztán hazautazhasson. Így kellett Pétervárott vagy 15 hetet töltenie és a huzavona valamint a gyötörő bizonytalanság ráfeküdt a kedélyre. Az ügy még sokáig elhúzódott volna, de közben Pál cárt meggyilkolták, s a trónjára fia, I. Sándor ült. Az új cár első intézkedéseinek egyike Sneur Zálmán felmentése volt: az aláírt dokumentum elrendelte a szabadlábra helyezését, mivel minden ellene felhozott vád semmisnek bizonyult.

Mesélik, hogy pészachi előtt Sábát Hágádol napján Pál cár áthajtott azon az utcán, ahol Sneur Zálmán lakott. A rabbi az ablakban állott, figyelmesen szemlélte a hintájában áthajtó cárt és azt mondta, nem veszi már körül a cár fejét a hatalom dicsőfénye. Pészachi első napja éjszakáján történt a merénylet, a cár meghalt, s a fia ült a trónjára.

Sándor cár népszerűsége törekedett a népesség minden körében, s a zsidóságrol sem feledkezett meg. Sneur Zálmán szabadonbocsátása és a chászidok mozgalom felmentése a hamis vádak alól alkalmas volt a zsidó tömegek megengedezésére. Ugyanakkor a vilnai hitközség jelentős pénzügyi segínyt kapott, aminek célja az „ellenzők” megnyerése volt. miközben az egyre sürűben jelentkező felvilágosult zsidók engedélyt kaptak, hogy gyermekeiket beirathassák az orosz iskolákba.

A győzelmét ünneplő Sneur Zálmán szeretett volna elérni a chászid mozgalom teljes elismerését, hogy az Ávigdor-féle meszterkedések meg ne ismétlődheszenek. Most, hogy a cár aláírta a felmentését, s ő hazautazhatott volna, immár jószántából maradt Péterváron további négy hónapon át, s ezidő alatt két emlékiratot nyújtott be a Szenátushoz, ecsetelte bennük a két év előtti és a mostani feljelentés okozta fájdalmakat és szenvedéseket, s előadta, hogy a denunciansok még mindig nem nyerték el méltó büntetésüket, s ezért képesek lesznek fondorlatokat előlrol kezdeni. Előadta, hogy Ávigdor Haimovitz azért tette mindezt, hogy bosszút álljon a hitközségén, amely nem volt hajlandó megújítani a vele kötött szerződést, mert tisztességét idegen célokra használta fel, visszaél a fejére helyezett rabbi-koronával, de meg azért is, mert sürűn itta részegre magát, amint ezt tanuk vallották, a pinszki törvényszék bírása pedig jegyzőkönyvébe vette.

* TELEFONON vagy levelezőlapon is — megrendelheti az IZRAELI SZEMLE, az igényes olvasó lapját. - Társadalmi-kritikai folyóirat. - Szerkeszti: Dr. Árje Kaddar. - Minden új előfizetőnek díjtalanul küld három előző számot a kiadóhivatallal: Haifa, Hámáipilim 5. Telefon: 04 - 531-813, vagy 231-814. - A múlt és jelen változatos havi szemléje.

XV.

Emlékirata zárszámban Sneur Zálmán azt kérte a Szenátustól, hogy illetékessége jogán utasítsa rendre Ávigdor Chájimovitzot, szólítsa fel, hogy a jövőben tartózkodjék a rabbi és a chászidok ügyeibe való beavatkozástól, Sneur Zálmánnak pedig fizessen kártérítést a rágalmakért, s a neki okozott kárért és szenvedésekért.

LATOZATÁS AZ ELLENZÉK VEZETŐINÉL

Az emlékirat nem járt semmi eredménnyel, s ezért Sneur Zálmán mielőtt (1801 július végén) elhagyta volna a fővárost, újabb az előzőhöz hasonló tartalmu memorandumot terjesztett a cár elé, s ebben világos intézkedést kért, a chászidok minden gyanu alól való tisztázását, nyugalmuk biztosítását, Ávigdor megbüntetését és kötelezését kártérítés fizetésére. Ezekután Liádba utazott, ahol Lubomirski herceg kinált fel neki békés lakhelyet, ahonnan nyugodalomban, tisztességben iránythatja hívei táborát.

Második letartóztatása során Sneur Zálmán összesen 9 hónapot és tíz napot „töltött” Pétervárott. Ebből két hetet tényleges fogságban, négy hónapot pedig a háziőrizet után saját akarata-ból.

A chászidok azt mesélik, hogy épp az egyik legtekintélyesebb „ellenzők” igyekezett Sneur Zálmán fogságát megkurtítani, ami egy ügyes fogás révén sikerült is miután a rabbi megígérte neki, hogy kiszabadulása után felkeresi az ellenzék három kiemelkedő vezérért és megvitatja velük a viszályt. A szkálóvi rabbi Netkin volt ez, aki úgy intézte, hogy a legelső 3 iratszó közül, ami az új cár elé került (köztük a Sneur Zálmáné is), a rabbi leggyen a legelső, mert joggal feltételezte, hogy legelső ügyiratát az új cár kegyelmesen fogja intézni. S valóban, amikor a cár megpillantotta az iratszókat, s rajta a megjegyzést, hogy Sneur Zálmán köteles élete végéig Pétervárott maradni, tüstént ráírta, hogy „En. I. Sándor cár elrendelem azonnali szabadonbocsátását.

Tüstént ukázt küldtek ebben az értelemben Vitebszkbe, a rabbi pedig szabadlábra került, el-

utazott a három tekintélyes „ellenzőkhöz”: rabbi Mose Chéfec, a szkálóvi rabbi Jehosua Zejtlin és az emeiszlávi rabbi Joelhoz.

Mesélik, hogy az első kettő elintézték lenézéssel fogadta, s magatartásuk csak akkor szelídült meg, amikor minden kérdésre kielégítő válaszokat adott, olyan chalachikus problémákra is, amelyek régen tépelődtek, de nem találtak rá megoldást. Ekkor már tiszteltet bántak vele és megbecsüléssel búcsúztak el tőle. A harmadik, rebb Joel már kezdettől fogva rabbinak szólította és emlékeztette rá, hogy fiatal korában egy talmudi passzus magyarázatát kérte Sneur Zálmántól, s ez világos választ adott.

SNÉUR ZÁLMÁN — NAPOLÉON ELLEN

Miután köszönettel elfogadta Lubomirski herceg meghívását, aki Oroszország egyik legnagyobb földbirtokosa volt s mindig pártolta a zsidókat. — Liádban telepedett le. A herceg pompás fogatot és fegyveres kíséretet bocsátott rendelkezésére, így indult el a rabbi Pétervárról chászidjai hatalmas serege élén egyesek szerint ötezen kísérték) és a Sábát Náchámu előtti pénteken (5561 Menáchem Áv 14-én) érkezett Liádba. Itt töltötte hátralévő életét, több mint tíz évet, s ezért hívta őt a zsidó világ „a liádi rabbinak”, míg hívei, a Chászid-chászidok „az öreg Ádmornak” nevezik mind a mai napig.

Mesélik a chászidok, hogy a herceg parancsba adta a bírtok intézőjének, bocsássonak Sneur Zálmán és a Liádba érkező chászidok rendelkezésére ingyen épülettart. Megbizta bérőljét, a chászid rebb Avrahám Krolert, hogy helyette irányítsa az építkezést. Pár hónappal később, amikor Sneur Zálmán (5562. Kiszláv 19-én) hálaadó lakomát rendezett ki szabadulása és a chászid mozgalom elismerése örömeire, ezérel

„MAGDA”
fogászati laboratórium
Protézisok sürgős javítása
fél óra alatt — Nyugdíjasoknak 25 % engedmény.
TEL-AVIV, BALFOUR 27

KÜLDJÖN

VAMMENTES IKKA AJÁNDÉKUTALVANYT

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK

Megrendelőhelyek:

HAIFA: Hákohén úr, a HOH helyiségében, Pevsner u. 2. naponta (péntek kivételével), d.e. 9—11-ig. Tel. 04-667435. Lakás tel. 04-88824.

JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Jávee utca 2. — Tel. 02-233369. Üzleti órák: 9—1-ig és 4—6-ig. Kedden délután zárva. — TUZEX bonok is kaphatók.

TEL-AVIV: Hadash könyvüzlet, Nesz Ciona utca 4. (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számnál). Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megszakítás nélkül. Pénteken déli 1 óráig. Levelezés Kizárólag: EGGED MIRIAM, 62160 Tel Aviv P.O.B. 26116

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA. Sirpólasók is befizethetők a budapesti zsidó temetőben

TUZEX ajándékbonok kaphatók

Csehlovákia-ba való küldésre.

áradtak a chászidok Liádba, a herceg pedig elrendelte, hogy tonnaszámba kapjanak lisztet és kellő számú vágómarhát előírással vágásra, hogy a tömérdek vendéget jól el lehessen látni. A helyi nemzsidó lakosságnak nagy hasznára lévén a helységükben megtelepedett rabbi elősegítette gazdasági fellendülését, tucatnyi helyi lakos adta át a lakását, hogy a vendégek meghálhassanak.

Zsufolt volt a nagyterem, amikor a rabbi odalépett hívei elé: egy dallal kezdte, majd beszéddel folytatta, amelynek kiinduló pontja az 59. zsoltár egyik verse volt. „Békében váltottad meg lelkeimet”.

Attól fogva Sneur Zálmán azon buzgólkodott, hogy az orosz zsidóság szellemi és gazdasági helyzetét javítsa. Kisebbit fiát, rebb Moset, akinek sokoldalú képességeiről már szótunk, adminisztratív vezetőnek nevezte ki, azzal a feladattal, hogy minél több zsidó családot telepítsen át a zsufolt nagyvárosokból mezőgazdasági körzetekbe.

Pénzalapot létesített a letelepítők támogatására és — hála kitűnő pétervári kapcsolatainak — sikerült jelentékeny kormány támogatást is kapnia a zsidó településekhez. Száz meg száz zsidó család szakított a „levegő-üzletekkel” Ukrajna, Fehéroroszország városaiban meg a jekaterinoszlávi és poltvai körzetekben, mindből kisbirtokos lett, aki becsülettel megkeresi a maga kenyérét. Rebb Mose sürűn utazott fel érdekükben a fővárosba. 811-ben Sneur Zálmán egészen nagyméretű letelepítési akcióba fogott Kherzon körzetében és a kormányhoz fordult azzal a kéreccsel, kapjanak a letelepítők ingyen földet, továbbá szerszámokat és igavonó jöszágot tíz évi hitelle, utána pedig még öt évi adómentességet, de az idő tájt, kevés az orosz-francia háború kitörése előtt, oly feszült volt már a légkör, hogy a tervek nem valósulhattak meg.

Amikor a háború kitört és Napoleon betört Oroszországba, kiderült, hogy Sneur Zálmán, az a zsidó vezető, akit két ízben is letartóztattak — buzgó orosz hazafi, aki az idegen invázió ellenére uralkodóját támogatja. Őt tulajdonképp zsidó szellemi megfontolások állították szembe Napoleonnal, de ellenőrzései gyakorlatilag abban nyertek kifejezést, hogy tevőlegesen támogatja az orosz háborús erőfeszítéseket. Szigorúan bizalmas levelet írt ragaszkodó hívének, a vilnai rebb Mose Meiselsnek, s közölte vele, hogy a ros-hásánai muszáfima alatt megvilágosodott neki, hogy ha Bonaparte győz, az politikai és gazdasági szempontból előnyös lesz a zsidóknak, de szellemi tekintetben veszedelmet hoz rájuk, eltávolítja a szívetket mennyei atyjuktól. — Ezzel szemben, ha Sándor cár győz, az gazdasági-politikai hátrányokkal jár a zsidókra nézve, viszont, szívetket a mennyei atya felé fordítja, hitük és szellemük megerősödik.

S miközben szerte Európában, még a Napoleon seregei által megszállt Lengyelországban és Oroszországban is a zsidó kifizetők, közöttük chászid vezetők is, örömmel fogadták a francia császárt, aki a zsidóknak polgári jogegyenlőséget ígért — addig Sneur Zálmán minden tőle telhetőt megtett a visszavonuló orosz seregek érdekében.

(Folytatjuk)

MÁRAI SÁNDOR:

AZ IGÉRET FÖLDJÉN

(Folytatás a múlt pénteki számunkból)

A telepek nem mintagazdaságok, mert a zsidók, s különösen azok a zsidók, akik elmentek földet művelni Palesztinába, csak igen kis hányadukban mintagazdák, — egyébként: fáradhatatlan, jószándékú emberek, akiknek előbb a saját bőrükön kellett megtanulni a gazdálkodás és a földművelés fortélyait, s csak aztán lettek, ha lettek, mintagazdák. Ezek az emberek azelőtt irodalommal, fogászattal, kereskedelemmel, joggal, művészettörténettel, s az Isten tudja, mivel foglalkoztak? — ezer között akad egy, akiknek „azelőtt” a földművelés adott kenyeret. Ma önszántukból parasztok; s ami fontosabb, hogy azok is akarnak maradni.

Ezek az emberek Európában zsidók voltak; sorsból és meggyőződésből voltak azok. Ma, otthon, Palesztinában, másképpen zsidók: kissé úgy zsidók, mintha előléptették volna őket. Ezt talán csak az látja, aki nem zsidó. Ugy zsidók, ahogy Mózes idejében lehettek azok, közvetlenül az egyiptomi menekülés után: kiválasztott népek érzik magukat.

Valahogy még mindig mámorosak e szabadságtól, ettől a szegény, kis, gyámoltalan, angol felügyelet, arab gyűlölet mellett ápolgatott szabadságtól, ami az övek oda-lenn. Az utcasarkon héber utcátábla. Az utcákon héberül beszélnek. Mindenütt felédcsap a zsidó sors, ez a legkülönösebb sors minden fajták sorsa között: szerencsés népek évezredek alatt kiművelték, finomították, mélyítették a nyelvüket, a zsidók kétezer esztendő után most jutnak csak hozzá, hogy egy halottnak hitt nyelvet új életre keltsenek. Palesztinában ma héberül beszél az a zsidóság, amely öt év előtt talán még egy szót sem tudott héberül. A Szentírás nyelvét új szavakkal kellett megtüzdélni: villamosság, autó, telefon, repülőgép, expresszionizmus, kaucuk, fajvédelem, ismeretlen szavak a régi héber nyelvben. Amellett Jeruzsálem orthodox zsidói azok, akik Palesztinában jiddisül, s az új, fiatal, „vallástalan” zsidók azok akik héberül beszélnek. Nem értik meg egymást, nem is akarják egymást megérteni.

Palesztinában láttam (s nem a jeruzsálemi ghetóban) először zsidókat, akik valahogy másképpen voltak zsidók több természetességgel, mint bárhol másutt a zsidók a világon. Először láttam azt a nyugodt zsidó tekintetet, amelyben nincs idegesség, nincs dac, nincs szomorúság, nincsen bizonygatás: így csak az tud nézni, aki otthon van, akinek nem kell tartania tőle, hogy minden pillanatban rákiálthatnak, — otthon van a maga portáján, háza előtt, melyet maga épített, kertjében, amit maga ültetett, borral és kenyérral kínál, ami a maga földjén s kezemunkájával termett, aki oly nyelven köszönt, mely az ő vére s vérserintí ősei nyelve, s aki mindenben: a házban, kertben, beszélésben, munkában, jogban és kötelességben odahaza van egy földön, melynek minden négyzetmétere át és át van itatva az emberiség egyik legkülönösebb történetével, a zsidó történelemmel. Zsidókat nagy emberi méltósággal volt már alkalom látni máshol is: de zsidókat nagy emberi nyugalommal Palesztinában láttam először.

Az otthon, ez az új és irtózatosan régi otthon, szűk, kényelmetlen, veszélyes, sok a gond és sok a baj; de otthon. Az a néhány ezer zsidó a tízennegy millióból, aki tudja ezt, nem tartozik a szerencsétlen zsidók közé. Életük nehéz; de van miért és van hol élniük és meghalniuk.

EGY ASSZONY JERICHOBAN

Aznap történt, mikor a Holt-tenger s a Jordán mellett jártam, s Bethánián keresztül jöttem haza, sokáig ülttem Mária és Márta házában, Lázár sirja mellett, s az egészet nem lehet elfelejteni és nem lehet újságicskébe gyömöszölni, s az egészet alig lehet könyvből préselni, mert van már egy könyv, amely legtökéletesebb Baederkerje ennek az útnak: a Biblia. Az ilyesmi úgy megy, hogy ebéd után jön a sofőr és felajánlja, menjek ma délután vele a Holt-tengerhez... Kérem, tessék. Hová megy az ember ebéd után Jeruzsálemben, ha jó az idő? A Holt-tengerhez. Így mentem a Holt-tengerhez, mely kétszáz méter mélyen fekszik a tenger színe alatt, tehát a kocsit két óra alatt olyan hőmérsékletváltozásokon fut keresztül, mintha valaki elutazna a Magas-Tátrából a legforróbb Kongóba.

(Folytatjuk)

Zsidó élet Magyarországon

Az „Uj Élet” három száma alapján — (1981 június 15-től július 15-ig)

A kémikus egy esep vízből megállapíthatja a tenger vegyi összetételét. De vajon a Pesten kéthetenként megjelenő Magyar Izraeliták lapjából is meg lehet tudni, hogy miként él, milyen problémákkal küzd és milyen reményekre vár a kb. 75.000 főre zsugorodott, tulnyomó többségében előregedett magyar zsidóság?

Tudományos felmérést biztos hogy nem lehet csinálni, de még is legalább bepillantást nyerhetünk Közép-Európa legnagyobb zsidó közösségének és a legnagyobb hitközségnek, a pestinek az életébe.

Az izraeli hozzáállás a Diaszpórában maradt és maradó testvérekhez — mind egyénekhez, mind a közösséghez — általában negatív. Még az amerikai zsidóságunk sem boesátjuk meg fanasztikus anyagi segítségük és mellettünk való bátor kiállásuk ellenére sem azt, hogy nem mozdulnak helyükről, hanem előnyben részesítik a galúti husofa zekat. Persze, ha kelet-európai zsidókról van szó, úgy tudunk kell, hogy azokban az országokban, ha nem is vízzel, de kevés zsierral főznek. Hogy mi tartja ott mégis a zsidóságot, azokat is akik kijöhethetnek, vagy kevés kockázattal kiszökhethetnek. — az külön cikke volna érdemes. Mindenesetre az tény, és legalábbis magyarországi testvéreinkre érvelés, hogy szellemileg, kulturális és társadalmi téren jól kibárázott, kényelmes, stílusos karosszékben ülnek ott...

Mielőtt rátérnénk a címben foglaltak tárgyalására, jegyezzük meg, hogy magyarországi testvéreink sajátos zsidó élete ma sze gényes, kevesen vesznek részt benne, de valójában sohasem volt gazdag. Igazság szerint csak az ortodox zsidó tömegek usztak a zsidó élet árjában, élvezték a közegészt és érezték magukat mint hal a vízben. A neológizációnak, amely a többséget képviselte, csak viszonylag kis része érezte nap mint nap, hogy ő egy más névhez tartozik, ami hitét, gondolkodásmódját, ünnepeit, szokásait, örömeit és bánatát illeti. Zsidó kultúrellettel is főleg a neológ rabbik, de nem a hívek, a zsidó tanárok és tanítók foglal koztak, ők teremtetek vagy teremtettek... és ugyanők konzumáltak is azt. A magyar zsidó szellemi kiválóságok csak az 1938—1944 közti úgynevezett vészidőszakban antiszemitizmus idején kapcsolódok be — legtöbbször anyagi okokból — a zsidó közösség kulturális működésébe.

Természetesen meg kell emlékeznünk a kisszámú cionista táborról is — a kis szám maga is jellemző a magyar zsidó törzsrre —, amely számához és jelentőségéhez képest valóságos csodát produkált. Elég ha megemlítjük a Mult és Jövőt, a Zsidó szemlélet, a Jávne könyvek sorozatát és mindazt, amit a pár tucat cionista kultúrember és agitátor a nraga működésével elősegített, mint például a Tábor könyvkiadó vállalat vagy a sok ezer népszerű előadás Cionról és a zsidóságról. Csak ezután a rövid bevezetés után szabad nekifogni az Uj Életben foglaltak taglalásához, hogy úgy-ahogy megőrizzük tárgyilagosságunkat és hogy mértéket tudjunk tartani. Mert amikor sokkal többet követünk az ottmaradtaktól — fi gyelembe kell vennünk, hogy Magyarország a keleti tőbbség tartozik, és nem kap olyan jelentős Joint segélyt mint például Románia, ahol zsidók lehet mint Magyarországon, az ottani nemcsak hit-, de népközösség.

Ami kellemesen lepi meg az olvasót, az a cikke őszinte, kendőzetlen zsidó hangja, a felekezet (a különvalóság valójában népi-

ség) kihangsúlyozása. Évtizedeken keresztül hiányoltuk ezt és joggal dühöngtünk azon, hogy na gyítóval sem lehetett látni ilyen szavakat, mint: Cion, Izráel, Jeruzsálem, Palesztina, héberség (kivéve ha Héber Imre elnök volt szó), szfárádi átírások szavak stb. Kezdjük mindjárt az idézett héber szövegek vagy kifejezések magyar-betűs átírásáról. Nem dühösen és nem szomorúan, inkább valami furcsa vidámsággal olvasunk ilyeneket: „Má tau vu auholecho Jáakauv... Mily szépek a te sátraid, Jákob...” Vagy „én odom nitfász bősáasz cáarau”, azaz a kétségbeesésben, szurultságban kiejtett szavaként nem lehet senkít felelősségre vonni. Ezzel szemben, hogy a legtöbb rabbi érdeklődik az élő héber nyelv iránt, arra bizonyíték, hogy néha „elírják” magukat. Így a Kulturális Hírek rovatban egy beszámoló olvasunk a „Seelőt Atikot” című tizedik zadi polemikus íratról és annak karaita másolójáról, Tobja Ben Mose-ről. Holott a lap, illetve a hitközség elvei szerint Seélausz Atikausz — lenne az irat címe és szerzője Tauvijo Ben Mause. Landesmann György is Tehorotnak írja, helyesen, a Misna hatodik rendjét és nem a nevetségesen hangzó Teharausz-nak.

Ma már, úgy látszik, teljesen elfogadott és bevett szokás, hogy irnak a zsidó államról, kulturális eseményeiről. Így a következő szöveg: A Nagyvilág júliusi száma Scheiber Sándor bevezető sorával bemutatja Bat Sheva Sheriff izraeli költőasszonyt, aki ma a jeruzsálemi gimnáziumok felső tagozatában az irodalom tanítás szakfelügyelője. Székely Magda művészi fordításában a professor bevezetője után a költő néhány versét is közli a folyóirat. Vagy: Michael Gvarmathy, a párizsi Folies Berre művészeti igazgatója, életművéért kitüntetésben részesült Izraelben. Tehát „Izrael”, „Jeruzsálem”, héber nyelv, szfárádi átírás — lassan de biztosan de facto elismerést nyerne a Magyar Izraeliták lapjában. Reméljük hogy ez nem véletlen, hanem egy új pozitív irányzat kezdete.

De a legérdekesebb egy Petneházy Zalán nevezetű, neve szerint ősmagyar keresztény, nyugalmazott hajóskapitányok a cikke, egy illegális hajóról, amely zsidó menekülteket vitt a Dunán és a Fekete-tengeren át Palesztinába. A három hasábos cikk egy becsületlen keresztény magyar embernek együttérzéssel megírt cikke, nemcsak a zsidósorsról, hanem azokról, akik 1939-ben a megvesztett Európából hazamene káltak vagy legalábbis megkísérelték hogy hazajussanak. A Petneházy hajóról van szó, amelyet Petneházy magyarországi útján kísért és adott az ország déli határán a jugoszláv révkapitányának, hogy viselje gondját a hajó további útjának. Ime néhány sor a cikkekből: ...érdeklődésemler az egyik magyarul beszélő utas közölte, hogy utazásának végcélja Palesztina. A hajó biztosítva nincs, bérösszege pedig olyan magas, hogy az már több mint zsarolás... De hát tessék mondani, mit csináljunk? Ez a lehetőség adódott, ezzel kellett élnünk! — hangzott a kérdezett komor válasza. Ugyanekkor viszont lenyűgözött az a fantasztikus hit, amivel ezek a sorsüldözött, életükért futó emberek a révbe jutás reményével, imádsággal az ajkukon, nekivágtak a

kitaszítottágnak és bizonytalanságnak... Vagy: ...hosszas hányattatás után, szinte csodával határos módon — pár viharral és temetést is átélve — ez a rozoga „uszó koporsó” mégis eljutott a palesztin partokhoz. Itt azonban újabb, s majdnem megoldhatatlan nehézségek jelentek. Az angol hatóságok ugyanis az ilyen hajóknak és utasoknak megtiltották a partszállást! Pedig jött hajó bőven Franciaországból és Európa minden más sötétségbe borult országából. Ha ilyen hajót a partország feltartóztatott, azt Hajfába kísérték és utasait tüsskésdörtáll elkerített hajókra rakták...

A Pencső hajót, mint 1941-ig a legtöbb illegális hajót, a Betár ifjúsági mozgalom szervezte, de nemcsak mozgalmi embereket vitt fel e mentőhajókra, hanem más, az életveszélyes utat vállaló merész fiatalokat is. (És ebben, az életveszélyben különbözött a későbbi, a háború után indított illegális hajóktól.) A Pencső hajót a ma Rison le Cionban élő Jósua Hálévy, az egykori szlovákiai betár nációjá — szervezte és kb. 700 utas közel 5 éven át bolyongott a tengereken és élte az internáltak keserves életét Rhodoszon, majd Dél-Olaszországban. Hálévy megírta ennek a 700 hős máápij-nak (bátor, illegális bevándorló) történetét és e sorok írója fordította le héberre ezt az 1947-ben megjelent könyvet.

A Magyarországra rokonlátogatóra utazott izraeli turisták mind elmennek a Dohány utcai templomba, tudva, hogy a zsidó élet, egykor is, most is, a zsinagógában koncentrálnak. Mind bántóan mesélte azt, hogy a templom ép. szépen van tatarozva, kiváló gitva, orgonával, rabbikkal, kántorokkal, templomszolgákkal, elnökökkel és előjárókkal. Minden van benne csak éppen zsidók hiányoznak. Szombat délelőttöként, nyáron, turistákkal együtt 200 ember ha jön a nagytemplomba. A keret ép, de a kép elkeserítően szürke, szinte felismerhetetlenül megfakult. Erre gondolunk, amikor az újságban gondatlan részletezett beszámolókat olvasunk a zsidó intézmények, a MIOK B. I. H. Ortodox Tagozat és egyéb intézmények közgyűléseiről. Arról, hogy a Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete június 28-án a magyar zsidóság házában díszteremben teljes ülést tartott. Ebben a magyar zsidóság parlamentjében részt vesznek az összes hitközség előjáróságai, a rabbik és a magasabb tisztet betöltő hitközségi alkalmazottak. Az elnök beszámolt mindarról, amit a magyar zsidóság intézményei végeznek és elkövetnek azért, hogy az egyre idősebb testvérek zsidó közösségi életet élhessenek és hogy akik akarják azt, megtarthassák a vallás szabályait. De ugyanakkor megpróbálnak valamennyi levegőt is adni annak a sajnos nagyon kis lánggal égő paráznak, amely a kevésszámú zsidó fiatalságot hívja maga mellé dr. Scheiber Sándor prof. rabbiképzőjének péntek esti melegéhez és az ortodoxia Talmud Tórájához. A lapokból nem derül ki — hiszen külföldre is eljut sok-sok példány, — hogy nemcsak a kormányzat, illetve annak legjobb esetben érdektelen jellege, hanem zsidó testvéreink maguk bünökese abban, hogy legtöbbször csak nyugdíjbevonulásuk után, mikor már nem kell tartani a besugóktól, merészelnék időnként, óvatosan ellátogatni az intézményekhez. Ugyancsak turistáktól tud-

juk, hogy a keresztény felekezetek hívei, lehet mondani tömegek, nem tudnak besugókról és ha vannak is ilyenek, ez nem zavarja őket hitközségi szervezkedésükben.

Ezek a hivatalból leközölt cikkek, melyek a kéthetenként megjelenő magyar izraeliták lapjának egynegyedét teszik ki, sohasem felejtik el, hogy újra meg újra hangsúlyozzák a magyar izraeliták békeszeretét, valamilyen értelemben, mint azt, hogy a Szovjetunió a világébe öre. Mindazonáltal a lap maga nem politikai és lehet mondani, hogy érdekesebb, mint a közismerten unalmas magyar reggeli lapok, a hivatalos közlönyök. „Az idő sürget” címen megjelenő vezércikkben, például, az alábbi sorokat olvastuk: „Felekezeti lapunk nem vállalkozik, mint ahogy soha nem is vállalkozhat, beható külpolitikai elemzésre”. Ezt az eurorakéttákkal kapcsolatosan írja. Majd tovább: „Benniüket mint magyarokat, mint magyar zsidókat, hívó embereket az általános rendezés érdekel. Ez pedig nem külpolitikai téma, hanem az ember ténnyája nyugtalan világunkban.”

A hivatalos zsidó közlemények közé tartoznak a beszámolók az európai és főleg kelet-európai zsidó közösségek delegátusainak látogatásairól párhuzamos pesti intézményeknél és a magyar zsidó delegációk utazásai külföldre, Belgium, Csehszlovákia, Dánia, Franciaország, Jugoszlávia, NSZK, Svájc, — hová nem utaznak a MIOK B. I. H. és az ég tudja ki- és miféle magyar zsidó intézmények vezetői? Mintha csak a Szochnut delegátusai lennének, akik állandóan úton vannak, tárgyalnak, tanácskoznak, ülésnek, cikkeket írnak magukról. De ezek a zsidó zsidó delegációk — ha véletlenül nincs köztük aki téglával döngött magyarkodva a mellét és ócsorolja Izraélt — legalább egy jó célt szolgálnak: összecernázzák a világ zsidóság köntösével a világot elszakadt magyar zsidó textílda rabot. Hogy legalább a delegátusok tudják, hogy egy nép vagyunk bárhol is élünk.

A magyarországi zsidók életéről számtalan cikk és beszámoló jelent meg az Uj Kelet hasábojain, amelyek felölték nemcsak azt, „ami irva van”, hanem azt is amit körültekintő szemek látnak és amit a szó minden árnya latára érzékeny filek hallottak. Ez a cikk csak arra utal amit az említett három lappeldány megírt és ami abból következik. A lapok utolsó két rovata a halálózás és az apróhirdetés. A nyugdíjasok bizonyára nem dözsölnek Magyarországon sem, de hogy nem nyomórognak, arra példa, hogy az elhunytak többsége 80 éven felüli, de jelentős százalék 90 éven felül hagyja el a sír-mak völgyét. Olvasva ezt a temetési rovatot, az az érzésünk, hogy a rabbik legfőbb funkciója — gyász- és emlékbeszédek mondása. Az apróhirdetések fele házasság rovatban szerepel. Jóllesik el, vasni, hogy nemcsak idősebbek, párujukat veszített zsidó emberek akarják újjáépíteni otthonukat, hanem a fiatalok közül is sokan keresnek férjet vagy feleséget. Az egyenjogúság, amely ma az egész világban általános, a vevésházasságokkal, azoknak 40—50—60 százalékos méreteivel harap ki hatalmas részeket a zsidóság állományából. Örvendetes elvasni, hogy zsidó fiatalok zsidó partnereket keresnek. Így a kö-

vetkező: „Kifejezetten csinos, diplomás lány várja jó megjelenésű, 30 év körüli, diplomás férfiak telefon számoss választását házasság céljából. „Sáron rózsája” jellegre a kiadóba.”

Az „egyéb” hirdetések jellemzők magyarországi testvéreink magas korára: Betegápolást, mosdatást, bevásárlást, sétáltatást vállaló asszonyokat keresnek, míg egyedülálló nők — lakáspartnernőt. Több kisiparos hirdet fog sor javítást. Hogy a zsidó élet tűze nem hamvadt ki, azt bizonyítja a következő hirdetés: Tórákötöst, Tórafüggönnyt, kézi aranyhímzéssel vállal Gerő Lászlóné, Tompa utca 12.

Végül pár szót a lapok szépirodalmi tartalmáról. Szép bibliamagyarzatokat olvastunk Landesmann György és dr. Domány István tollából. Barabás Tamásnak „A Wehrmacht sem volt ártatlan” című írása tanulságosan egészíti ki a vészidőszakról szóló ismereteinket. Ugyanabucsuatja Királyhegyi Pált is, megleghangu cikkében. Büky Bé-

la ismerteti Scheiberné Bernáth Lidiának a recenzio szerint nagyon érdekes és közérdeklődésre számot tartható írását a magyarországi zsidók neveiről. Szilágyi György: „A városnak ez a ritka jó bolondja” című írása a pesti éhes emberek által jól ismert Róbert bácsi származásáról „rántja le a leplet”, aki az író szerint jémeni származású és csak a szülei vették fel a Feinsilber nevet. Egyébként a család Jaffáról vándorolt be Hollandiába, mert mint kitűnő aranyművesek már korábban összekötötték álltak amszterdami gyémántkereskedőkkel. Jary Péter kitűnő címet adott kis cikkének, amely a zsidó-bujtató, német ellenállókrol szól. A cím: „Lehetett és csak akarni kellett!” A cikk inkább a magyarok, mint a németek felé irányított felelősségrovonás. Barabás Tibornak most másodsor (1932-ben írt) megjelent kis novellája a pesti legenda Blau úgyönről, aki anélkül, hogy felismerné, a földreszállt Mózes mesterünkkel próbál meg üzletet csinálni, — egyike legjobb és a legzsidóbb írásoknak és megérdemelné hogy lefordítsák héberre, hadd tudják meg a szábrék, hogyan élt a huszas és a harmincas években, milyen nehezen küzdött megélhete tesséért a zsidó kisebbség. JESURUN ÉLJAHU

Miért rázod a vállamat?

(Folytatás a 4-ik oldalról) Nem látod, hogy csókolgatnám ezt a gyönyörű teremtet? Kijalolt már ilyenkor megzavarni az embert! Elvira! Halod, hagyd abba! Miért rázod a vállamat? Most nejem megszólal: — Miért rázod? Megbolondultál? Nyégy nyole van és neked fél nyolekor az irodában kell lenned. Elaludtál! Még szerencse, hogy horkoltál, mint egy gözgep. Képes lettél volna délig aludni. Persze mert képes vagy éjjelig a TV mellett ülni és bámulni azokat a marha krimiket. Még engem se hagysz aludni. — Dehát —, dadogtam — a pénz, a sok pénz, amit nyertünk és azok a forró csókok! — Miféle forró csókok?! Majd adok én neked forró csókokat! Biztosan a kutyánk nyalta meg a képedet. Mose, Mose, kezdlek aggódni miattad. Istenem! Még csak ez kellett nekem. Egész nap gúrolok, nincs mit felvennem. A te fizetésed semmire sem elég. És még jössz ezekkel a forró csókokkal? Én le se hunytam a szemem a gondoktól. Na gyereünk, gyereünk! Tudod milyen gonromba szokott lenni a főnököd. Még az kell, hogy egy szép napon kirugjon a trehányágod miatt.

Most itt ülök a számlák fölé hajolva. Félórát késtem. Főnököm így szólott: Maga egy lehetetlen ember. König! Nem is tudom, hogy bírom ki magával. Pont most késik, adóbevallás előtt! — Igazán sajnálom! — Sajnálhatja is. Fogja magát még jobban sajnálni, ha így folytatja. Kimegy. — Édes Istenkém! Engedd meg, hogy felébredjek ebből a rossz álmóból! Engedd meg, hogy folytassam a főnyereményt és mennyországot azzal a szépséggel. És hogy a pimasz megpukkadjon, mert elhódítottam a feleségét. Tovább mormolom imámat, amikor újra nyílik az ajtó. Megint az a munkásnyuzó. De most ragyog a vörhenyes képe. Int, hogy mindenki álljon fel. — Kedves barátaim! — mondja. — Még nem volt alkalmam

bemutatni nektek az én drága kis feleségemet. Ugyanis fél évig Amerikában volt a szüleimél. Gyere anyukám, ismerkedj meg az én kitűnő munkatársaimmal. Az anyukám belép, azaz vala hogy átpréseli magát az ajtón. Testvérek között élsúlyban megvan ad még vészirim kiló. Aikán bübajos mosoly, ajka föltött kacskás bajuska. Udvrival gág. Aztán elvonulnak. Ismét a számlák, ismét ima: — Édes Istenkém. Az a rész, amit a főnyereménnyel kapcsolban kértem, maradj. A forró csókokat lemondom. Légy szíves stornirozni.

Gazdaságos fatányéros otthonában. Kóstolja meg a

GIONY

utánozhatatlan kabábját! „Gioni” kabáj toasterben, grillen, vagy tepsiben jóízű, mintha szén-sütőn készílné. „Gionny”-féle kabáj ünnepi étel. Felvágott és hús GIONY & RETTA Rech. Hillel Házakén 8, Tel-Aviv, tel. 656610 (Az Allenby mozi mögött) Vasárnap délután zárva FIGYELEM! — Alik össze gyűjtettek számlákat 1000 seket értékben, egy rúd Gionyszalámit kapnak ajándékba.

Az elegáns asszonyok nagy méreteiben is

Gazdag választékban ruhák, kosztümök, kabátok, blúzok szoknyák nadrágok — a mi vagy a vevő anyagából, gyári áron LILIAN MODELL Telefon: 03-227870 SCHATZ 2, TEL-AVIV Dizengoff 160 sarok

WANNSEE-I KIRÁNDULÁS

«Villás-reggelivel egybekötött ülés...»

Írta: DANOS MIKLÓS

EGY IDŐ ÓTA tudom, pontosan tudom, hogy hol a nagy emberi számonkérés földrajzi helye. Nem, nem csak Auschwitzban, Majdanekben, vagy Bergen-Belsenben, vagy a varsói gettó egykori helyén, nem csak a kisebb nagyobb tömegsírok szélénél, vagy a Duna partján, hanem egy német üdülőhelyen. Ugy hívják, hogy WANNSEE. Berlin közelében fekszik és a szélesebb körű város-látogatás során — az utóbbi időben — immár a hivatalos turista-programba iktatták. Miért ne? Szép, csendes idilli üdülőhely, ahol százados fák suttognak a porosz multrol és színes virágokkal díszített pázsit fut le az ezüstösen csillogó tóig. Olyan valószínűtlenül szép, mint egy túlstilizált hollywoodi díszlet, annak minden harsány szavával és színorgiájával.

Óreg német urak és díszkrét eleganciával öltözött német hölgyek üldögélnék a padokon, kalászsárga hajú gyermekek játszódnak a parkban — csend, nyugalom, béke. Az idős wannseei lakosok szerint a multban is ilyen volt ez az üdülőhely, külsőleg nem sokat változott, csak a háborúban megrikult fák száma lett kevesebb, de terebélyesebb. Na meg az új, modern magánvillák és pazar nyaraló-házak gazdálkodtak ezt az idilli mikrovilágot.

ÖSZINTÉN SZOLVA mindezt kissé felületesen és a szorongó ember idegességével regisztráltam magamban. Ugyanis, én, eből az egész nagy és gondosan kicentizett szépségből vajmi keveset láttam, noha láttam, és még kevesebbet raktároztam el magamban — noha lelt volna mit elraktározni.

Egyetlen-egy házat kerestem Wannsee-ban. Azt, amelynek homlokzatán az 56-58 szám szerepel. Amikor kissé félsegen kérdezősködtem, az emberek gyanútlanul néztek rám és a maguk tudása és lehetősége szerint újra is igazították. Számukra — és sajnos ma már a Föld népességének túlnyomó többsége számára, a wannseei 56-58 számot viselő épület, nem mond semmit. Az ég világon semmit! És hiába is próbálnám életetni a tünő emlékeket, hiába is állnék a világ legnagyobb tereinek közepére és ordítanám a mikrofonba, hogy Wannsee! — senki sem tudná, hogy miről beszélek.

Nos, ez az oka, hogy itt vagyok és makacsul keresem az 56-58

számot viselő épületet. Meg is találom. „Nem a számot kellett volna mondania — magyarázta nyugodtan, tempósan egy helybeli urjember, — hanem azt, hogy a gyermek-üdülőt keresi.

Igaz volt. Hol van már a tavalyi hó? Hol van már a régi horogkeresztes tábla, amelyen az állt, hogy „Dienststelle des Reichs sicherheitshauptamtes”? Hol van már annak az 1942. január 20. án megtartott gyűlésnek az emléke? Legfeljebb a történelmekönyvekben. (Ha ki nem hagyják belőle. Például egyetlen egy magyar iskolás-könyvben sem szerepel ez a dátum).

KERESEM TEHÁT a tavalyi havat? Nem! Pontosán tudom, hogy mit keresek és miért. Ön magamat keresem és vele együtt magam igazolását. A tömeghálgyökereit kutatom és annak színhelyeit. Szinte észleltem és minden logikát nélkülözve ott akarok leülni, abban a teremben, ahol jegyzőkönyvbe foglalták szép kerek német mondatokban

megfogalmazták és véglegesítették anyám, apám, hugom nagyszüleim — hat millió zsidó erőszakos halálát. Az akkor aláírt protokoll csupán egy számot viselt D. III. de az alcimben ott van a tömeg-borzalmat takaró elegánsnak tűnő mondat

„Endlösung der Judenfrage”.

Téved, erősen téved az a mai, naiv ember, aki azt hiszi, hogy a wannseei konferencia jegyzőkönyvében olyan durva szavak szerepelnek, mint például ölés... kivégzés... gázkamra... krematórium... tömegsír... Sőt még az a kifejezés sem szerepel, hogy „erőszakos halál”. Eichmann — mert nagyjából ő fogalmazta meg, azt amit a legfelsőbb hitleri gárda elhatározott — élete egyik remekművének tartotta a wannsee-i jegyzőkönyvet.

Későbbi vallomásaiban, a jeruzsálemi per során, szószertint a következőket mondta: „A határozatok elfogadása és a jegyzőkönyv aláírása után én, még ott maradtam Heydrich-al egy fél-

órácskát borozgatni. Jó hangulatban voltam, hiszen szinte minden változás nélkül, simán elfogadták ezt az egész Európára kiterjedő tervtervetem.” Tehát Eichmann, karriere egyik csúcspontként tartotta számon a wannseei konferenciát! Amely — most derült ki nemrég — majdnem - majdnem elmaradt.

ROBERT KEMPNER amerikai történész szerint, eredetileg 1941. december 9-re hívták össze ezt a döntő jellegű ülést. De közbejött az amerikaiak hadbalépése a hitleri Németország ellen. A Ribbentrop vezette hitleri külügyminisztérium érzékenyen reagált az ügyre, felfogta az amerikai döntés fontosságát és a wannseei konferencia elhalasztását javasolta. Heydrich minden ellenkezése hiabavalónak bizonyult — a konferenciát elhalasztották.

És így is maradt volna, ha a hitleri örület és a fanatikus, zsidó-gyűlölő politikát szolgáló katonatiszti-tisztviselő gárda, nem szorgalmazta volna olyan kitaróan és hevesen az ülés megtartását. (Könnyű volt szorgalmazni, amikor a hátuk mögött érezték Himmlert, Göbbelset, és Hitler!)

a „foglalkoztatás során nyilván a zsidóság nagyrésze elpusztul... Az életbenmaradtak kérdését pedig úgy kell megoldani, hogy nyoma se maradjon a zsidóságnak,

mert a történelem azt bizonyította, hogy a legkisebb zsidó közösség újratermeli magát és elszaporodik, mint a kártevők többsége...” Nyílt beszéd.

EGY KIS MÁRVÁNYTÁBLA emlékeztet a világtörténelemre a páratlan és számomra még ma is hihetetlen eseményére: ahol a XX. században egy európai ország felelős vezetői, papírra fektetik és hivatalosan elrendelik egy egész nép teljes kiirtását.

...A wannseei épület termett járva új dimenziókat kapott szememben az élet és a halál értéke. Jobban, talán mélyebben megértettem egy tömeggyilkos rendszer belső rendjét, gondolkodás módját, a buzdó tisztviselők feladatellátási szándékát. Ezekben a parkra néző szobákban minden napivá halványodott az egyediség, tisztviselői feladatú millió és millió teljesen ártatlan ember kiirtásának megszervezése, végre hajtása és a büntelenség illúziója lebegett a legmélyesébe emberi bűnök elkövetői fölött. Megérintett az íróasztal mögött ülő gyilkos látszólagos öntudatlansága s azóta még jobban félek tőlük.

Dr. JESURUN ELJAHU: HERZL ÉLETE

X. AZ ELŐSZOBA KÜSZÖBÉN

1901 és 1902. Két, tevékenységgel, reményekkel és esalódással zsúfolt esztendő! Ha mérleget csinálna Herzl, úgy a „Követel” rovatban ez állna: Számítalan cikk a cionista hetilapban, illesek tucaitjai, néhány nagy meeting, számtalan tárgyalás politikussal és bankemberekkel, és utazások, fárasztó, nehéz utazások, — a repülőgépet még nem találták fel —, Londontól Sztambulig oda-vissza, oda-vissza. Valahol olvastam azt a szellemes megjegyzést, hogy Herzl többet utazott cionista ügyben, mint bármelyik más államférfi, beleértve Kissingert is. És persze, egy időben a favágó munka a megélhetésért, favágó munka, melyet stílusosan méltón kell végezni — a Neue Freie Presse irodalmi rovatát vezetni — a megélhetésért. A „Tartozik” rovatban csak ezt, ennyit jegyezze: Ritkán látott három szép gyermekem, elhanyagolt feleségem, egyre gyengülő szívem.

A két év politikai aktivitása Sztambulban összpontosult. Hogy miért, arra a következőképpen válaszol a cionista logika: A cionizmus súlypontja Erec Jisráél. Erec Jisráél újjászülésének alapja a tömegbevándorlás és tervszerű építés. Ennek alapfeltétele — nemzetközi biztosíték a szultántól. Ennek a látszólagos feltétele — kétmillió békebeli angol font. Herzl megteremtette a bankot és lassan bár, de gyűlt a pénz. Herzl felépítette a Cionista Világszervezetet is és annak legfőbb szervét a kongresszust. Lassan, de biztosan kiterbélyesedett és megszilárdult a Cionista Világszervezet és több ezer helyi csoportja behálózta az egész zsidó diaszpórát. — Herzl büszkén mondhatta, hogy a népe legjavát reprezentálja.

És mégis minden hiába! Herzl, aki sohse szakította meg kapcsolatát a magyar zsidósággal, megnyerte az öreg Vámbéry „bácsi” jóindulatát. Ez az öreg, cinikus orientalista, száz akadémia diszdvktora, amatőr angol kém és a szultán személyes jóbarátja — kijárta az audienciát Herzl számára.

És újra, számlálatlanul gurult az arany, Herzl zsebéből, mézként folyt az udvaroncok ajkáról a hazug ígéret. Háromszor is tárgyalt a szultán Herzl-lel és a legmagasabb kitüntetéssel jutalmazta — és konkrét eredmény — semmi. Rezignáltan jegyzi fel Herzl naplójában: egy gyenge, gyáva, bár jóindulatú ember ül a török trónon, akinek a nevében egy züllött, infámis rabló kamarilla úzi gyalázatos manipulációt. Mit lehet ezektől várni? És ha engedélyeznek zsidó települést szét-szórva az egész birodalomban, ki garantálja, hogy nem mérszároznak le, mint ezt tették az örményekkel?

Talán ha az angol kormány kiállna mellénk, mely száz éve védi Törökországot, Európa beteg emberét az orosz

expansió ellenében?

A gondolat már régen megfogant Herzl agyában. Még 1898-ban így írt: Első pillanattól kezdve Angliára szegtem tekintetemet, ott láttam az archimedesi pontot mozgalmunk számára. Egy londoni beszédéből idézek: „A nagy, szabadságszerető Anglia, mely hatalmával, flottájával óceánokat köt össze, meg fogja érteni aspirációinkat. Innen fog világgá terjedni a cionizmus ideálja.

Anglia a század elején a földgömb egy negyedét mondhatta magáénak. És hogy a Londontól Indiáig, a Gibraltáron és a Szezei esatornán keresztül vezető utat még inkább behibiztosítsa magának — rég szemet vetett a török uralom alatt levő arab államokra is. A kormány erős embere, Joseph Chamberlain, az imperialista gyarmatügyi miniszter (nem tévesztendő össze esernyős, müncheni unokatestvérével), már hallott a cionizmusról és hajlandó volt találkozni Herzl-lel.

„Befolyásunk a török politikára egyre esökken, de szívesen segítünk önnek és népének a brit birodalom határain belül. Persze, ön szeretné, ha a kiválasztott terület közel lenne a Szentföldre. Mi a véleménye Szejnájról? — szölt Chamberlain Herzl-hez. — Két jobb helyet is tudok a közelben — volt a szerény, de öntudatos válasz: A Haifával szemben levő Cyprust és El-Árist, ami nincs messze Gázától és Beér Sívától.

Külügyminiszterünk ellenezni fogja Cyprust. Ott már már három ellentétes erő vetélkedik egymással: a görög, a török és persze a megszálló angol katonaság — választotta a „nagy Joe” (ahogy Herzl írt róla naplójában) és elővette térképét, hogy megkeresse El-Árist. Mert mint egy nábob, ki se nevé, se számát nem tudja birtokainak — Chamberlain, sohasem halotta azelőtt ezt a földrajzi helyet. — Küldjön egy expedíciót a helyszínre, és ha az megfelelőnek tartja, úgy támogatni fogom a kormány előtt — írta az angol.

Vége egy konkrét eredmény! Hogy az angol kormány hajlandó volt tárgyalni Herzl-lel — a londoni Rothschildok is kiálltak mellé. Óriási volt az öröm Izráel sátraiban. Napokon belül elindult az expedíció, és nemsokára beszámolt Herzl-nek, aki Kairóban várt rájuk. Ha már a szalonba egyelőre tilos a belépés, de legalább az előszoba küszöbét érinthetjük. Ha a Nilusból egy esatornát vezetünk a kopár El-Árisba, úgy ott egy szép kis államot alkothunk. Aztán? Ki tudja, mit hoz a holnap? Elvégre ott leszünk a Szentföld küszöbén!

Öt hónappal később Chamberlain sajnálkozva hozta Herzl tudomására, hogy lord Cromer, az egyiptomi főmegbízott nem ad egy cseppet sem a Nilus vizéből, de ő, Chamberlain, felajánlja a nemrég elfoglalt termékeny Ugandát a zsidó bevándorlóknak. Ott kisebb gonddal nagyobb államot lehet építeni.

Az 1942. JANUÁR 20-ra elhalasztott ülést minden meghívott, pontos részvételével megtartották. Az egykori, írásos meghívóban meg az is szerepelt, hogy villásreggelivel egybekötött ülés — hogy nagyobb vonzást, kedvet kölcsönözzön a meghívásnak.

Az ülés két legmagasabb rangú résztvevője Reinhard Heydrich és Adolf Eichmann volt. De Göring nevében résztvett az államtitkár Neumann, egy Kritzingert nevezetű minisztériumi igazgató, a hitleri kancellári hivatal képviselte, Stuckart a belügyminisztérium zsidó referense és még két állambiztonsági tiszt is ott volt.

Eichmann referátumában rövid, homályos mondatokban megindokolta a zsidó kérdés végleges megoldásának

halaszthatatlan szükségességét, majd részletesen kitért a technikai kivételre. „Európa átfésülése... valamennyi zsidó gettóba, csoportosítása... Keletre küldése... foglalkoztatása. De a referátum itt rögtön hozzászeli, hogy

GÁT JAKOV ONKY

(Képes-Harjayné Ilonkának, második anyámnak, aki 1944-ben élete kockázatásával az életet adta nekem.)

Fényképed hámulom napjaim sivatagába oázist varázsol mint esodás fétis

akit szeretünk messze lakik bár hét tengeren is túl közel van mégis.

De jó tudni, hogy vagy hálk mosolyodra félvilág szennye tisztul hús tengerszemmé bennem

de jó, hogy lápon is terem felérő habos nárcisz. Nézem az arcod szívemben édes virágóázis álomillata libben.

KLEIN HERMAN: EGY NEMZET PORTRÉJA

A MEGZSAROLT VÁROS

Julius 25-én a San Francisco-i városházára különös postaküldemény érkezett. Közölték benne, hogy augusztus 15-én egy atombombát fognak a városra ledobni — amennyiben egy százmillió dollár értékű ipari gyémántot tartalmazó csomagot a hegyek között levő Berryssa-tó környékén egy bizonyos megjelölt helyre váltásdíjként egy repülőgépről nem dobnak le. A feladó követelte, hogy a levél vételét azzal igazolják: a helyi rádióállomás augusztus 10-én reggel tíz órakor Charles Ives I. zongoraszonátját játssza. A levél egyenesen a szemétkosárba vándorolt volna, ha nem tartalmaz olyan szakszerű adatokat, amely az illetékesek gondolkodóba ejtette.

A levelet átadták Dianne Feinstein polgármesternek, aki azt azonnal továbbította a Szövetséges Bünyügyi Rendőrségnek. (F. B. I.)

Megjegyzendő, hogy egy bizonyos

— FÉLKEGYELMŰ, VAGY ATOMKÉM? —

nyos idő óta az egész országban egy koordinált rendőrségi különítmény működik, melynek kizárólagos feladata a tömegpusztító eszközökkel zsaroló fenyegetések elleni harc. E csoport munkájába szükség esetén számos tudóst és szakembert vonnak be a legkülönbözőbb szakterületekről. Mivel egy negyed század óta egyre gyakoribbak az ilyen zsarolások (eddig például 65 atombombás fenyegetés érkezett) a szövetségi kormány elhatározta ennek a különítménynek megszerzését, hogy az egy valóban kritikus helyzetben kénszenléten legyen.

A fenti levelet minden szempontból részletesen kiértékeltek. A rendőrök, pszichiáterek és műszaki szakemberek vizsgálata megállapította, hogy bár a levél írója nem képez közvetlen veszélyt, de annak azonosságát

mindenképpen ki kell nyomozni, mert fennáll a lehetőség, hogy mégis csak elkövet valami boldogságot. A helyi rádióállomás igazgatósága azonnal hajlandóknak mutatkozott a nyomozókkal együttműködni és a zsaroló által követelt műsorszámot a megjelölt időben közvetíteni. A hatóságok persze nem ismertették a hallgatókkal a fenyegetést.

A zongoraszonata elhangzása után a levélíró valóban felhívta a rádióállomást és közölte velük, hogy a gyémántok ledobása ezen nél megkezdődhet. Bár a rádió igazgatóságának fogalma sem volt, hogy miről van szó, ők mindenesetre értesítették a rendőrséget.

Az F. B. I. a követelés napján a megjelölt környékre irányított egy repülőgépet, de a pilóta kénytelen volt megállapítani, hogy a területet annyira behálózák a villanyvezetékek és más huzalok, hogy azokba egy repülőgép könnyen beleakadhatna. A nyomozás közben lázasan folytatódott.

Es ekkor váratlan fordulat következett be. Az F. B. I. közölte, hogy letartóztatta a 26 éves Rusel Week-et, aki a Mare Island nevű haditengerészeti támaszponton teljesít szolgálatot és aki azóta bevallotta, hogy ő írta a zsaroló levelet. A nyomozó hatóságok egyelőre nem voltak hajlandók elárulni, hogy milyen nyom vezette őket a tettes személyazonosságának megállapítására, de kétségkívül bizonyosodott, hogy Lee G. Gersonnak a haditengerészet vezető pszicháterének döntő szerepe volt a tettes közrekerítésében. Neki ugyanis Weeks bevallotta, hogy két zsaroló levelet is írt (az első még 1975-ben New York polgármesterének, akitől harminc millió váltásdíjat követelt) és sem mi kifogása nincs, ha ezt az információt a rendőrségnek továbbadja.

Az ifjú tengerész semminemű ellenállást nem tanúsított, amikor letartóztatták, majd Frederick J. Woelfen bíró 50 000 dollár óvadék ellenében, kinevezett védője rendelkezésére bocsátotta. A technikaiilag átlagon felül képzett Weeks, aki diákkorában ócskavasból egy tökéletesen működő rakétát konstruált és aki állomáshelyén a komputer kezelésnél volt beosztva, a bíróság előtt nagyon nyugodtan viselkedett és udvariasan válaszolt a hozzáintézett kérdésekre. Amennyiben bünyösnek mondják ki 20 évi fegyházra és 5000 dollár pénzbüntetésre ítélik.

A város fellelegzett, a lakosság megnyugodott és az ügy el is lett volna intézve, ha nem láttak volna napvilágot újabb fejlemények. A laktanyában végzett házkutatás során Weeks holmijai között nemcsak több terhelő bizonyítékú szolgáló tárgyat találtak, hanem egy májusban keltezett levél másolatát is, amely a libiai kormány washingtoni kirendeltségének volt címezve. Leveleiben Weeks felajánlotta szolgálatait a libiai kormánynak és ha az anyagi feltételekben meg tudnak állapodni, akkor hajlandó részleteket elárulni az atombom-

ba előállításának a technológiájáról.

Bár nem valószínű, hogy Gada fiéknak szükségük van az amerikai matróz segítségére, de az ügyet ennek ellenére átették a kémelhárító irodához.

Lehetséges, hogy egy szellemi leg megzavarodott egyénről van szó, de a Weeks ügy mégis azt bizonyítja, hogy nehéz időket élünk, az örültek világában. Elvégre, ha egy ilyen 26 éves tengerész valóban ért az atombomba előállításához, akkor kénykedve szerint zsarolhat országvilágot. S mindent azért, mert akár politikai okokból, akár köljaj szontjusból kesztjusz kéz zel bántak a terroristákkal. A Weeks-ügy tanulsága, hogy vég re fel kell ébrednie a szabad világnak, véget kell vetnie a megalkuvás politikájának és a legdrasztikusabb módon kell leszámolni az emberiségnek e rákfenéjével.

ASKENAZI ERVIN

JULIUS FLEISCHER: VIHAR ELŐTT

A vezérkari főnök és a stílus

Írta: BENEDEK PÁL

A Banáczháne című katonai hetilap ünnepi számában érdekes nyilatkozatot adott Rafaél Éjtán, a vezérkari főnök. Elmondotta, hogy többszáz levelet kap minden héten katonáktól, tisztektől és civilektől is. Ezeket a leveleket ha csak egy módja van — tehát ha nincs feszültség a határ mentén, vagy nem tölti az idejét valami akut biztonsági probléma megoldásával — ő maga olvassa el.

Más közéleti vezető személyiségek a titkársukat bizdák meg ezzel a feladattal, s azt kérik tőlük, hogy csak a legérdekesebb levelekről referáljanak. Rafaél Éjtán maga elolvassa a leveleket.

Válaszolni nem tud mindenkinek, ezt nem is várhatják el tőle, de minden levelet elolvas, mert így tájékozik a közhangulatról.

Csak egy problémát vetett fel a vezérkari főnök ezzel kapcsolatban. Nagyon sok ember hosszadalmasan, nyakatekert módon fejezi ki magát. Szóvirágokkal hinti tele a levelet és az igazi mondanivalót a körmondatok spirálja mögül kell kiásni. Ez időrabló tevékenység. És azt kéri a hozzá fordulóktól, hogy írjanak neki ezután is bátran, de ha csak lehet — röviden.

Vagyis a vezérkari főnök nemcsak arra biztatja Izráel népet, hogy harafias legyen és szükség esetén védje meg az országot, hanem arra is, hogy javítson a stílusán.

Írjunk tömören. Jómagam az izráeli hadsereg obszitos katonája vagyok, újabban már műhimra sem igen hívunk, most mégis ódaállok Raful, a vezérkari főnök zászlaja alá, mert annyira igazra van.

Hogy tudnám kifejezni ezt a legszemléletesebben, hogy hitele is legyen? Csak egy módon. Ha tisztán pontot tesztek e szerény cikk végére. De ha levélformában küldeném el a vezérkari főnöknek — fele terjedelemben irtam volna meg...

Politikai tudatlanság és izléstelenség

(Folytatás a 3-ik oldalról)

kellőképpen a kérdést, amirehöz hozzászólt, valamint azt, hogy nyilatkozatukkal nem járultunk hozzá a probléma megoldásához, sőt megnehezítették.

Igazság szerint Ford és Carter szavai elég nevelésesegek, bántók és fűlsértők, mert hogyan egyeztethető össze az, hogy alig pár nappal azelőtt vették részt Szádát temetésén, nyilván megbecsülésük és együttérzésük jeleként, utána pedig ők emelnek szót Aráfát mellett, aki e kiemelkedő államférfi meggyilkolását oly virg elégtétellel kommentálta. Kikerülhetetlen a kérdés, mikor voltak őszinték: akkor-e, amikor résztvételük az egyiptomi nép gyászában kívántak osztozni, avagy akkor, amikor a PFSz bevonását javasolták a békefolyamatba, azt a szervezetét, amelynek Szádát elnök megölésétől örömmünnepe?

A két volt elnök megjelenése a temetésen — minden bizonnyal őszinte együttérzésből fakadt, a többi magasrangú személyiséggel egyetemben bizonyára ők is azért repültek Kairóba, hogy végfűszertességüket adjanak az oly tragikus körülmények közt elpusztult férfinak. Ugy látszik azonban, hogy az amerikai kormány nem adott Fordnak és Carternek kellő eligazítást a gyilkosság okai és körülményei felől, s csak így eshetett meg, hogy miközben a PFSz-barát politikájáról ismert osztrák kancellár a nagy nyilvánosság előtt határozta el magát Aráfát kijelentéseitől, sőt politikai lépéseket is tesz az eset miatt a PFSz ellen, a többi közt megtagadva a PFSz bécsi megbízottjának a visszatérését az osztrák fővárosba, addig a két volt amerikai elnök nyíltan sérti meg Szádát emléket. Mert mi mást jelentene annak a bevonása a békefolyamatba, aki Szádát halálát ujjongva

regisztrálja? Nagyon nehéz nem súlyos ellentmondást látni a két tény között.

Csatlakozott a Szádát halála után nyilatkozók köréhez a francia külügyminiszter is, aki államelnökével együtt szintén részt vett a temetésen. Párizsba hazatérve a francia külügyminiszter kijelentette, hogy noha Franciaország elítéli az egyiptomi elnök meggyilkolását, mégis „ürömből is jöhet öröm”, azaz meglehet, hogy az újonnan előállított helyzetben Egyiptom megtér az arab tábor keretébe.

Kegyetlen voltán kívül ez a nyilatkozat sem kevésbé leíróni, s furcsa fényt vet Franciaországnak a közelkeleti viszályban elfoglalt álláspontjára, mert hiszen a francia külügyminiszter is jól tudja, hogy nem Egyiptom lépett ki az arab táborból, hanem őt távolították el belőle, amikor Izráellel aláírta a békeszerződést.

Egyáltalán nem világos tehát, mire gondolt a francia külügyminiszter az arab tábor kebelébe visszatérő Egyiptomról szólva, — mert hiszen ezt joggal magyarázhatjuk Egyiptomnak adott maud nem csak a részvét hiányzóként és javaslatként, hogy nyíltan és javaslatként, hogy meggyekezzen megszabadulni a bé-

keszerződésben vállalt kötelezettségeitől, tekintve, hogy csak ezen az áron térhet vissza abba az arab táborba, amely kitaszította. És függetlenül attól, amit a francia külügyminiszter az Egyiptom és Izráel között megkötött békeszerződésről mondott, szavai abban is hasonlítanak a két volt amerikai elnök kijelentéseire, hogy izléstelenek és sértik Egyiptom elhunyt elnökének az emléket.

A sors ironiája pedig az, hogy a két volt amerikai elnök most egyszerűen egy táborban leli magát a francia külügyminiszterrel, s éppen Kreisky kancellár készül olyan politikai lépésekre, amelyek nem távolítják ugyan el Ausztriát az izráeli arab-viszályban vele azonosan helyezkedők táborából, de legalább tanúságot tesznek Kreisky emberi jószándékáról. Azok pedig, akik akár világosan, akár közvetve Aráfát kijelentéseit támogatták a maguk nyilatkozataival, azok semmiképpen sem tettek szolgálatot kormányaiknak, mert szavaikban az egyiptomi nép joggal látja majd nem csak a részvét hiányzóként és javaslatként, hogy nyíltan és javaslatként, hogy meggyekezzen megszabadulni a bé-

HATALMAS KIÁRUSÍTÁS

a „MATZKIN”-nál, csak Náchlát Benjámin 44. Az egész nyári készlet, és divatcikkek, esőkabátok is.

KÜLÖNLEGES AJANLATUNK:

NŐI NADRAGOK CSAK 99 SEKELÉRT
SZOKNYÁK CSAK 75 SEKELÉRT
Nagy választékban ruhák, nadrágok és szoknyák kis méretekből

Egyszeri alkalom! Amíg a készlet tart!

Az üzlet nyitva egyfolytában reggel 9-től d.u. 6 óráig

1981.X.16

9

«Dávid és Éli» triszek

AKCIÓ!!!

KÜLÖNLEGES ÁRAK AZ UNNEPEKRE.

RÉSZLETFIZETÉSI LEHETŐSÉG.
ERKÉLYEK BEZÁRÁSA, TUSSOLÓ-FÜLKÉK, stb.
TELJES JÓTALLÁS, KIVÁLÓ MUNKA.

Telefon: 03 - 907685

KEDVES VEVOINKNEK KELLEMES UNNEPEKET

A HAIFAI MOZIK MÜSORA

- ORAH — A POSTÁS KÉTSZER CSENGET
- AMPHI — TRINITY ÉS BAMBINO
- ARMON — AZ ELVESZETT LÁDA ELRABLÓI
- ACMON — MEGBOLONDITJUK A TANÁROKAT ÉS SIKERÜL A VIZSGÁNK
- RON — A FELSŐ TIZEZER MASSZIROZÓJA

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A Chug Jocé Hungária, Jeruzsálem, Agrippas utca 8 — szociális bizottsága az idén is nagy sikerrel rendezte meg a nagy ünnepek alkalmával jótékonyági akcióját. — A vezetőség ezúton hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik megrendezték és adományokkal lehetővé tették e széleskörű szociális akciónkat. További kellemes ünnepeket kíván

A VEZETŐSÉG

VESZÉLYES FOGLALKOZÁS

— SZÜKSÉG VAN-E DIPLOMATÁKRA? —

— Szükség van-e még diplomatákra? 1978 óta 11 török diplomatát vagy családtagját gyilkoltak meg annak ellenére, hogy a nyugati diplomáciai testületek közül a török alkalmazza talán a legmesszebbmenő biztonsági intézkedéseket.

A nagykövetségek elleni terror erősen megrontotta a hivatatos diplomaták hangulatát. „A külügyi szolgálataiban dolgozni már ugyanolyan veszélyes, mint rendőrnél lenni. Érhethetetlen, hogy miért háborodik fel mindenki, ha egy csendőrt megölnék, de alig valaki veszi tudomásul, ha egy nagykövetségi tisztviselőt ölnék meg!” — mondta a Quai d'Orsay egyik funkcionáriusa.

Az egyik alapvető oka annak, hogy a nagykövetségek ellen gyúlják a támadásokat, hogy a harmadik világbeli országok kevésbé hajlamosak a nemzetek közötti hagyományos jellegű kapcsolatok ápolására. Tény, hogy a modern diplomácia nyugati ízlásművészet, és lassanként fejlődött ki a XV. és XVI. századi Európában. A nyugati diplomaták elképzelhetetlennek tartják tevékenységüket annak két fő elve nélkül: az egyik a külföldi diplomaták „immunitása” a helyi törvényektől, a másik a nagykövetségek területének sérthetatlensége.

„Konceptiókkal ellentétben járunk el, ha megtorlasképpen egy bennünket megsértő ország nagykövetségét letartóztatnánk: ilyen esetekre a nyugati országokban nincs lehetőség” — panaszkodott egy olasz diplomata.

Egy másik oka annak, hogy diplomaták és nagykövetségek annyi támadás célpontjai az, hogy ezek az akciók többnyire amerikai nagykövetséget öltek meg, legutóbb másfél évvel ezelőtt az Egyesült Államok külügyi nagykövetségét. A legveszélyesebb diplomaták azonban a tö-

A veszélyeztetett diplomaták kellene vágni. Számításba véve, hogy életük egyre gyakrabban forog veszélyben, a diplomatákat aligha tölti el lelkesedéssel, hogy állandóan azt hallják, nagykövetségeik és feladataik már nem olyan fontosak, mint azelőtt.

Nagyon kevesen ófálják, hogy a csúcspdiploáciái ingáratok nagyrészt véget vetettek a nagykövetségek szerepének a döntések hozatalában és a politika alakításában. „Még nem is olyan régen — emlékezett a bonni kan-cellári hivatal egyik munkatársa — az instrukciókat lóháton vagy hajókon érkező futárok hozták. Most viszont, ha Schmidt beszélgetni akar Mitterrand-al egyszerűen felemeli a telefonkagylót.”

Sokan egy volt francia nagykövetet idéznek, aki azt mondta: „A nagykövet a kifutófiú, az utazási ügynök és a vendégfogó keveréke.” A felelősség csökkenése ugyanakkor a tekintély elvesztésével jár. Egyetlen francia diplomatára sem reagált Georges Pompidou elnöknek arra a megjegyzésére, hogy a nagykövet szerepe abból áll, hogy „ügyesen egyensúlyozzon egy csésze teával és egy szlet süteménnyel a kezében”.

Alex May

Félmillió sekel kártérítést kap egy haitai fiú a Technikumtól

A haitai törvényszéken a héten 516 ezer sekel összegű kártérítést megfizetésre kötelezték a haitai Technikumot. Az összeget Ádám Gudman 20 éves fiatalember kapja, aki négy évvel ezelőtt, amikor még kiskorú volt, súlyos égési sebeket szenvedett, amikor vegyianyag robbant a Technikum szemeset kocsijai mellett.

A kérdéses napon az akkor alig 16 éves fiú a szemesetkocsi mellett haladt el, a Technikumban dolgozó édesanyját ment meglátogatni. A vegyi fakultás udvara közelében három fiatal találkozott, akik a szemesetládaikkal a szemesetkocsi próbálták meggyújtani. Kiderült, hogy ez egy dióken nevű anyag volt, amely már 12 fokos hőmérsékleten gyúlik. A dióken tartalmazó bádogdobozokon figyelmeztető felirat volt: „Gyúlékony anyag!”

A fiúk kiváncsiságból elhatározták, hogy kipróbálják az anyag gyúlékonyságát és gyufát dobáltak a bádogokba. Ekkor történt a robbanás, amely súlyosan megsebesítette Ádám Gudmant.

A bíróság megállapította, hogy a Technikon részéről súlyos hanyagság volt a gyúlékony anyag otthagynak a bárki számára hozzáférhető nyilvános helyen.

A NAGYVILÁGBÓL

BÜNBAKOK

Addisz Abeba. — A marxista etiópiai kormány megvalósítja az egyházak likvidálására vonatkozó programját. Az akció jelentő részét azzal akarják aláhuzni, hogy maga az államelnök Mengistu Haile Mariam adott jelt az akció megkezdésére az összes hírközlési szervezetben közzétett bezejével. Rögtön utána letartóztatták a Mekane-Jezus-Egyház papjait és lefoglalták templomaikat, amelyeket báltermekk és pártszékhelyekké változtattak. Az említett egyház a protestánsokhoz tartozik. A berlini hittérítő szervezet egyik munkatársa jelentette, hogy az inséges Vollegartomány kormányzója Negusie Fanta elkobozott egy teherautókonvojt, amely élelmiszert szállított a tartomány éhhalállal fenyegetett lakosságának. A súlyos gazdasági helyzetet az erőszakos végrehajtott kollektivizálás okozta. A kormányzó a muzulmán és a keresztény híveket egyaránt azzal vádolja, hogy „tulsokat imádkoznak és túl keveset dolgoznak”, s így egyedül őket kell okolni az éhínségért. A lefoglalt élelmiszert a tartomány állami és pártaktivistáinak a jólétét szolgálja.

KÉTELKEDNEK

Quito. — Az equadori parlament újabb vizsgálatot rendelt el a repülőgépszerecséltenség ügyében, amely Jaime Roldos Aguilera elnök halálát okozta. A képviselők többsége nem nyugodt bele az előző két vizsgálat szakértői jelentésébe, amely szerint a szerecséltenség a rossz időjárás és a pilóta tévedése okozta. Az egyik vizsgálatot az equadori hadsereg különbizottsága,

ELLENTAMADÁS

San Salvador. — Két bomba robbant Salvador fővárosának középületeiben és 13 személy megsebesült, köztük a legfelsőbb bíróság elnöke, Carías Delgado. Az egyik bombát a legfelsőbb bíróság épületében, Delgado irodájával szemben helyezték el. A főbíró sebesülése súlyos. A másik bomba az altisztek szobájában robbant. Egyetlen szervezet sem vállalja magára a merényléteket, de a hatóságok szélsőjobboldali csoportokra gyanakodnak. A hadsereg főparancsnoka szerint a múlt héten ellentámadást intéztek a gerillák ellen az ország északi tartományjaiban és hat nap alatt 110 felkelőt megöltek. 12 katona életét veszítette, 15 megsebesült. A hadügyminiszter azzal vádolja a szomszédos Nicaraguát, hogy fegyverekkel látja el a salvadori felkelőket és kiépítő taborokat bocsát rendelkezésükre.

GYASZ

Kairó. — A Zamalek egyiptomi kosárlabdacsapat felkérte a világszövetséget, hogy engedélyezze a belgrádi Partizán ellen sorra kerülő és az Európa Kupa verseny keretében betervezett mérkőzés elhalasztását 40 nappal, hogy betarthassák a vállalás által előírt gyászt Szádát elnökért. A kosárlabda világszövetség vezetősége még nem nyilatkozott hivatalosan, de a szakértők úgy vélik, hogy ezzel a csapattal kizárta önmagát az Európa Kupa versenytől, mert nem lesz alkalma lejátszani azokat az előzetes mérkőzéseket, amelyek az elődöntőbe jutáshoz szükségesek.

Az El-Ál vesztesége az idén kevesebb 30 millió dollárnál — mondja Buma Sávit

Az El-Ál veszteségei az 1981-82 pénzügyi évben csökkentek és a felmérés szerint nem haladják meg a 30 millió dollárt — közölte Ávráhám (Buma) Sávit, az El-Ál igazgatótanácsának elnöke.

Sávit hozzátette, hogy a Transatlantic vonal a jelenlegi turista-szezonban, áprilistól októberig, kiengensúlyozott, míg tavaly ebben az időszakban ez 8 millió dollár veszteséggel záródott.

Sávit a továbbiakban kijelentette, hogy belátja, még csökkenthető a dolgozók száma a vállalatnál. „Nem tudom, hogy ez 10, 30, vagy 100 dolgozó-e, de megteszünk minden erőfeszítést annak érdekében, hogy kiválásra bírjuk az embereket és ezáltal csökkentjük a vállalat dolgozóinak számát” — mondotta.

Az El-Ál jelenleg idegen vállalatok gépeit tatarozza és külföldi cégek számára végez el munkálatokat 5 millió dollár értékben. A jövő év elején olyan elektromos agyat működtetnek, amely által naponta tiszta képet lehet kapni a vállalat mérlegéről — közölte Sávit.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MUSORA

ALLENBY: Mászadá
BEN JEHUDA: Montenegró
CAFON: Lili Marleen
CINEMA1: Ben Chur
CINEMA 2: Intim történet
DEKEL: A világ örült történelme
DRIVE IN (1): Kilenctől ötig;
(2) A nagy verseny
ESZTER: Megbolondítjuk a tanárokat és sikerül a vizsgáknak
GÁT: Grand kapitány gyermekei
GORDON: A nők városa
HOD: Férfivadászat
LIMOR: A repedt tükrök
MAXIM: A szerelem érintése
MOGRABI: Tühegyen
ORLI: Az évszakok változása
PARIS: Csodálatos örület
PEÉR A postás kétszer eszenget
PERISCOP: Páros intermezzo
SÁCHÁF: Moszkva nem hisz a könnyekben
STUDIO: Tűz-szekerek
TCHÉLET: A szénbányász lánya
TEL AVIV: Az elvesztett láda elrablói
TEL AVIV MUZEUM: Kacsák

Rámot mosáv két és félmillió sekel követel

A Golán-fennsíkron levő Rámot mosáv két és félmillió sekel kártérítést követel a katonai hatóságoktól azért a tüzért, amely két héttel ezelőtt pusztított a mezőin és hatalmas kárt okozott.

A hadsereg felelősei beismerték, hogy a tüzet a körzetben végrehajtott hadgyakorlatok okozták. A tüz következtében száz mos dunám legelő leégett, házak dőltek össze és csodával határos módon nem égett le a Rámotban levő üdülő-falu, amelyet csak nemrégiben avattak fel és amelynek felállításába 13 millió sekel fektettek be.

A héten további 20 új házat állítanak fel az üdülő-faluban, amelyeket Hollandiából vásároltak hatmillió sekelért. A faluban jelenleg 47 lakásegység van nyaralók számára. Mindegyik léghűtéses, konyhával, mellékhelyiségekkel, gázzal és fridzsiderrel fel szerelve. Rövidesen melegeit felzúszómedencét is létesítenek, valamint sportpályát, ló-teniszet és golfpályát. Az üdülő-falu egy órai utazásra van a Chermontól.

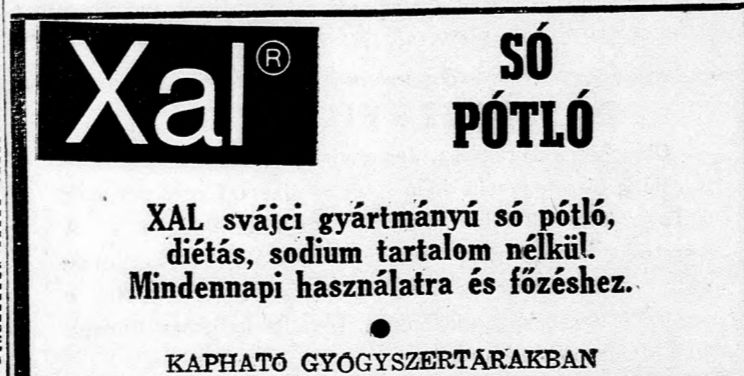

MEL BROOKS

„A VILÁG ÖRÜLT TÖRTÉNELME”

* AZ ÉV LEGVIDAMABB KOMÉDIÁJA! *

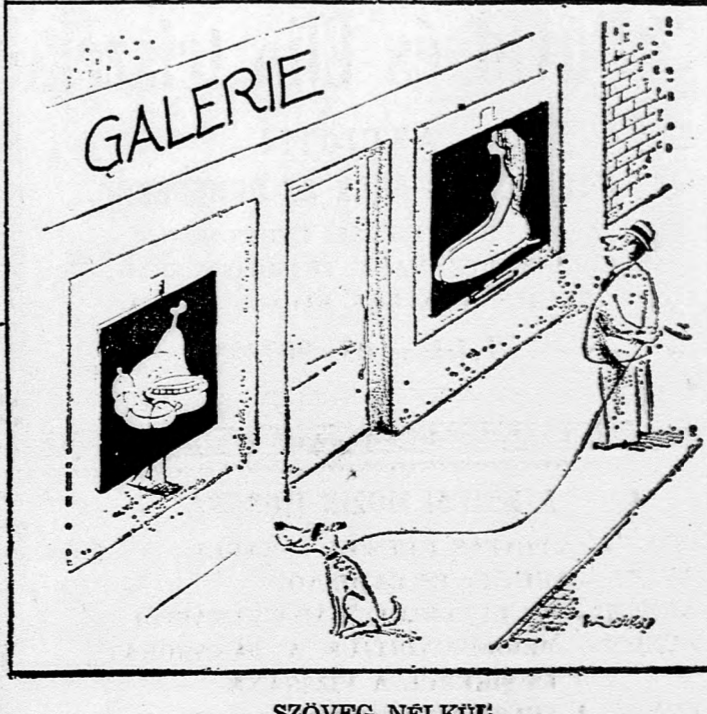
4-ik hét — DEKEL • Tel-Aviv 7.15 — 9.30

Xal SÓ PÓTLÓ

XAL svájci gyártmányú só pótló, diétás, sodium tartalom nélkül. Mindennapi használatra és főzéshez.

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN

GALERIE

SZÖVEG NÉLKÜL

1981. október 16. péntek
5742. Tisri 18.

I. MŰSOR

7.17. Reggeli koncert, 11.30: Szabadgyetem. — 12.05: Operaszíni. 14.10: Gyerekeknek. — 15.00: A szombat fogadása. — 16.05: Brahms művek. 17.00: Irodalom. 17.30: Oléknak. 20.05: Péntek esti hangverseny. 23.00: A múlt művészei. 0.10: Éji zene. 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.10: Reggeli zenés magazin. — 12.05: Dolgozóknak. — 12.30: Sport. 14.10: Még egy hét. — 16.10: Érdekes emberek. 17.05: Külpolitikai. 18.05: Az állatvilág. 19.05: A héten történt. 20.05: Imá és dal. 21.05: Spanyol románcok. 22.05: A Szináj-akció 25 éves. 23.05: Párbeszéd. 0.10: Új hangszerek. 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

9.05: Reggeli ünnepség 11.05: Hazáról. 12.05: Söfőröknek. — 14.05: Péntek délután. 15.05: A Beatles története. - 16.05: Geta Luca jubileuma. 17.05: Hallgassuk együtt! 18.05: Ez a véleményem. 19.05: Koncert. 21.05: A gyepen. 22.05: Orosz dalok maratonja. 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

1981. október 17. szombat
5742. Tisri 19.

I. MŰSOR

8.05: Művészletek. 9.00: A tudomány világa. 9.25: Zenei fejtegetés. 10.30: A Jeruzsálemi szimfonikusok felvételeiből. 12.05: Hangjáték. 13.00: A színház világa. 14.10: Gyerekeknek. 15.00: Kamarazene. 15.45: Könyvszemle. 16.30: Berlioz élete. 17.35: Oléknak. 20.30: Az izraeli filmharmonikus zenekar hangversenyének közvetítése a Héjchál Hátarbutól. vezényel: Zubin Mehta szölistá: Vladimir Áskenázi (szongora). 23.00: Modern muzsika. 0.10: Éji zene. 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.05: Kedvelt lemezek. 9.05: Férjelenetek. 11.05: Musical. — 12.05: Börtönből kiszabadult rabok a kibucban. 14.10: Futballmérkőzések eredményei hanglemekkel. 17.05: Erec-jiszráeli emlékek. 18.04: Az ügy elintézés a kibucban. 18.30: Sport. - 19.05: Közelkeleti magazin. 20.22: Hanglemek. 20.45: Sport. 22.05: Mólavé mállka. 23.05: A rádió. tévé és a sajtó kulisszái mögött. 0.10: Dalok egy témára. 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

8.05: Csodás dalok. 10.05: Cháve Albertstein a mikrofon előtt. 12.05: Rádiójáték. 13.05: Interjú. 14.05: A Beatles története. 15.05: Régi kedvelt dalok. 17.05: A hadseregben. 18.05: Országismeret. 19.05: Slágerek. 21.05: Hangmennyiség. 22.05: Maraton Chik Korea lemezciből. 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

H.O.H. PETACH-TIKVA

Feliratok okt. 21. szerdai — csepőkötetnek — Jeruzsálem kirándulásunkra. — meg néhány lez — kapható Klein (Háim) Petach-Tikva. Miblivér -u. 11. Tel-Avivban: Alfú espresso. — Alapítvány ut. 48. Kizárólag az alatti napokon és órákban csütörtökön (15-én) délután 11-12-ig vasárnap (18-án) és hétfőn (20-án) délelőtt 11-12-ig. bejáró-ber. Kerjük a feladási napok és az órák pontos figyelembevételét! Jón! Novemberben: Jámit! 1 napos!

PÉNTEK

15.00: HEIDY, A HEGYEK LÁNYA — „Frankfurtban”
15.25: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE
17.32: Arab játékfilm
20.00: A SZOMBAT FOGADÁSA
20.15: HANGOS HETI HIRADÓ
21.15: „KÉRJÜK NEM ZAVARNI” — Amerikai film-komédia, amely egy vállalat eladási főnökéről szól, akit feleségével Londonba küldenek, de nehezen tud beilleszkedni az ottani légkörbe. Felesége arra gyakorszik, hogy szerelmi viszonyt folytat egy régiségkereskedés vezetőjével. — Főszereplők: Doris Day, Rod Taylor és Sergio Fantoni.

22.55: „EURÓPA ÉNEKEL” — A Skandináviában tartott énekesfesztivál második részének közvetítése, amelyen az elmúlt 26 évben az Eurovision dalversenyen első díjat nyert énekesek léptek fel. Ezúttal hallhatjuk Jizhárah Kohént és együttesét, valamint a „Tej és méz” együttest az első díjat nyert „Abanibi”, illetve „Halleluja” című héber dalokkal.

ISKOLATEVE

9.00: Bábjáték
9.18: Rajzfilm
9.30: Tiszteld apádat és anyádat!
9.40: Telepele
10.00: AZ IDŐ-ALAGUT
10.45: Modern balett
14.00: SZABADÉGYELEM

SZOMBAT

18.02: AZ IGAB BARÁT — „Szerelmi történet”
18.30: DOKUMENTUMFILM a szoláris energiáról
19.00: KÜLFÖLDI SZÓRAKÓZTATÓ MŰSOR
20.00: SZOMBAT KIMENETELE — Niszán Kohén-Mólaéd dalai
20.30: MÁBÁT HRMAGAZIN
21.00: SPORTHRADÓ
22.00: DALLAS — „A Kristin-affér” — Kristin ráveszi J. R.-t, hogy adjon neki munkát az irodában és kikézd vele. Bobblyak tudására jut, hogy Pam állapotos, de még nem határozta el, hogy szüljön-e, vagy sem.

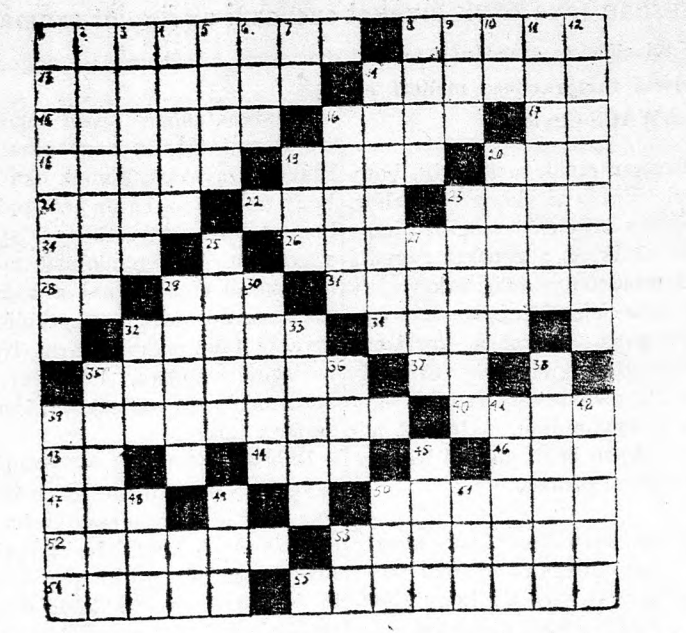
22.50: QUINCY — „A halál oka”

23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

POSTAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉRE!

1981 szeptember 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELETRE 112.50 sekel értéktáblettel adóval
Kérjük előfizetőinket, hogy az edékes öszeptet ezen az áron izessék be a hónap elején. A kiadóhivatal

KERESZTREJTVÉNY 100

VIZSZINTES: 1. Kibuc a gázai sávbán, 8. Békediplomata (H = Ch), 13. A „zöld” köztársaság, helyi nyelven 14. Elizabeth (kozmetika), 15. Vendégek hazafel! (ékezzet), 16. Kimegy a divatból, 17. Pénzgyűség rövidítése, 18. Bitte, betűi, keverve, — 19. Kevert salt 20. Déli tábornok volt, 21. Lola ágya — hangtalanul, — 22. Kommunista képviselő, 23. Kukorica, angolul, — 24. KAE, 26. Olasz karmester, zeneszerző (1863—1945), — 28. ENSZ, — 19. Sparta-ban van, — 31. Visza: Ipari kombinát, eredeti helyesírással, 32. Balkezes, 34. Figyelmezteti, 35. Volt vezérkari főnökünk, — 37. Ismételt hajókürt hang, 39. Izraeli tart. tábornok, 40. Homok, angolul, — 43. Fém, 44. Az ilyen tojás nem ehető, 46. RGR, 47. Kevert kerek szám, 50. Vissza: felszentelők, ck. hiány, 52. Akiért a szól, 53. Megkezd, — 54. Ilyen kór a rachitis, 55. A teitlbaum rabbi ide való.

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

HOH HAIFA
A HOH HAIFAI IDŐSEBBEK KLUBJA vasárnap 1981 október 25-én d. u. 12.30 órai kezdettel a HOH kulturházában, Rb. Pevsner 2. SZULETÉSNAPOKKAL EGYSZEKOTOTT UNNEPELVES T E A DELUTAN rendez. Megnyitja: DR. DEUTSCH FERENCZ A HOH elnöke.
Ünnepi előadó: ADLER EFRAJIM a B. B. Kauder, Páholj elnöke „KORUTAZAS A TAVOLKELETEN” Alaszka, Eszak-kisárk, Japán, — címen előadást tart filmvetítés kíséretében.
Születésnap ünnepeltek: Admiel Jurdich, Badian Elisabeth, Balazs Erzsébet, Benedikt Johanna, Bolgar Viktória, Erdős Laszlo tanár, Gilboa Ilona, Grünbaum Marika, Goldstein Elza, Gottesmann Rika, Goldstein Ilus, Havas Mirjam, König K. Aranka, König André, Lang Erzsébet, Lobl Charlotte, Lobl Áron, Olbaum Juliska, Preisler Sosanna, Schwartz Gizli, Samuel Chajjá, Szántó Imre Zimmermann Marika.
Az ünnepség keretén belül lesz SZANTÓ IMRENEK a helyszínről titkárnak 70-ik, Balazs Erzsébet és Badian Elisabeth 80-ik születésnapja alkalmából a K. K. L. „BEKE” erdeiben, a Jeruzsálemi hegyekben elültetett olajfáról szóló DISZOKLEVELT átadása.
Az ünnepséget REUVEN EFRAJIM a B. B. Kauder Páholj szociális bizottság elnöke és ROSENTHAL KATO a Klub alelnöke ajándékozta meg.
Az ünnepséget levezeti és zárószót SZEKELY SANDOR a HOH ügy. elnöke mond.
Háziaszonvok: Hammer Mirjam, Blumenfeld Rozsi, Grosz Karola, Laufer Rozsi, Lowinger Ilonka, Levovits Regina, Rosenthal Kató, Roth Kató, Rum Aranka, Schwartz Birli, Streger Szára.

HOH Haifa szervezet kedden, 1981 november 3-án d. u. 5 órakor a HOH kulturházában Pevsner 2. KULTUR DELUTAN rendez.
Megnyitja: DR. SCHONFELD MIKLÓS v. aradi főrabbi
Ünnepi előadó: ROSSEL MORDECHAJ ujságíró a „MIFKURE” szerzője. „Tegnap és ma” címen tart rendkívül lebilincselő előadást.
Zárszó mond: SZEKELY SANDOR a HOH ügy. elnöke.
Háziaszonvok: Hammer Mirjam, B. B. B. Rozsi, Guttman Fanci, Guttman Elvira, König K. Aranka, Izrael Frida, Levovits Regina, Lobl Charlotte, Samuel Piroksa, Schwartz Gizli Krausz Klára.
Kölségességjárulás első fogyasztással (10 tíz sekel). Haifa és környéke magyar Jisruvának mindent igaz szeretettel meghívjuk.

BEKÜLDENDŐ:

Vízszintes: 1 — 26, — 39
Függőleges: 1, — 11, — 12

A SZUKOTI KERESZTREJTVÉNY HELYES MEGFEJTÉSEI:

Vízszintes: 6. CADMIUM TELLEP, 56. BUMA SÁVIT, — 89. JONATAN RATOS
Függőleges: 1. AZ ARANYPART, 15. PETER SUTCLIFFE, 50. NAGY MÁRIA
Nyereménykönyv: MOILDOVA GYÖRGY A TORVÉNY SZOLGÁJA

APRÓHIRDETESEK

● OPEL REKORD 1700, 1973-as első kez-ből 75 000 kilométer, nagyszerű 482064.
● JEHOSUA VESZ örökségeket, felszámolást, háztartási felszerelést, bútort, stb. 8304, 876224.
● BORKABATOK, szörmebundák nyári áron. Alakítások olcsón. Ehte, Tel-Aviv, Ben Jehuda 37. 03-655420.
● VILLANYBOROTVAK, hajvárogatók elemmel is nagy választékban. Az ünnepi kez kezzenemes árak. Rubin, Tel-Aviv Jászod Hámaál 6, tel. 332161.
● VESZUNA ALKALMILAG varrógépet 16 áron 03-823716.
● FILIP Hámmeche vesz bútor, frizdert, regéségeket, felosztás, 83775, este 833223.
● A ZUCKERMANN fogászati laboratóriumban express javítások fél óra alatt. Tel-Aviv, King George 5, Tel. 282429.
● „MAGI-CLEAN” otthonában tisztítószereket és kárpitozott bútorokat 02-70645.
● ASZTALOS szakmunkás javításokat és munkák elvégzését vállalja, megbízható. Bach, tel. 03-284040.
● ZEEV Kádák zománcosza az egész országban. Felelősséggel, tel. 052-78862, 02-52622.
● HAMAVERIK nagytakarítás, polisz, feregirtás lakásokban, engedély 1250, felelősséggel 313599 310020
● MAGDA fogászati laboratórium vállalt sürgős protézis-javításokat, 641 Óra alatt. Nyugdíjasoknak 25 százalékos engedély. Tel-Aviv, Ralfort 27.
● SZÜLŐK! Forduljatok bizalommal Rica Scherf házasságközvetítő irodához. Határisi 12. Haifa. 04-330533, amely megbiztatásáa által a legsikeresőbb házasságokat hozza létre úgy fiataloknak, mindmindent idősöknek.
● HIRDETESEK szakértő megvalmálása az összes újságokba. Rádióhívatás árakon. „Sáhar” hirdetőiroda, Shapira 13. Haifa. 04-669229. családi hirdetések este 04-38147.
● FOGPROTEZISEK express javítása, felújítása „Ansbacher”. Nyugdíjasoknak jelentős kedvezmény. Akiba-u. 27/A Haifa 04-664841.
● FIGYELM! Lakások, fiúletek, irókák, dízelhelvények, fűtésberendezések, házak kábelvezeték, órákron és javításhoz. — Telefon 668613. Benis Szulovici. Haifa Hechaluc 7.
● VESZUNK használt bútorokat, frizdereket, felszámolásokat, regéségeket. — 04-662066, 04-332861, 04-85009, Haifa.
● SAMUELOVY hallókészülék-üzem. Tel-Aviv rch. en Ami 10. tel. 294491, 285593, a Kikar Dizengoff mellett. Hallókészülékek odallétszítése minden fajtaban. A fül mögött és szemüveg nélkül, rejtett, kizárólag javítások és elemek mindenképp hallókészülékhez.
● „NIRA” kártyából, kávéból teljes horoszkópot készít. Jelenti, hogy új telefonszáma: 925018.
● VESZUNK jutókat, használt frizdereket, háztartási felszámolásokat, antik tárgyakat. 04-660467, 04-228124 Haifa.
● JOLANDA mindent vesz, örökségeket, felosztásokat, bútorokat, stb. 828711.
● VIKTOR vesz televíziókat, frizdereket, bútorokat, felszámolásokat. 823908, este 595814.
● VESZUNK használt bútorokat, frizdereket, felszámolásokat, regéségeket. — 04-662066, 04-332861, 04-85009, Haifa.
● VALLALJA szobák és átok festését kádák és frizderek felújítását, felelősséggel. 03-705249, este.
● VALLALOK mindennemű kárpitosmunkát, Duplazsana, írozással alkalmi áron. Grün T. A. Pinsker 5. Tel: 242760 délután
● ASSZONYT KERESUNK egy személy mellé bentlakással. Tel: 03-264444 délután 5-10.
● KOZMETIKAI-ügy „Lilit” új állapotban eladó. Telefon: 03-264444 — délután 5-10.
● JO MEGJELENÉS! gyermektelen keresz azonos feltevésekkel lakással rendelkező PIRÓFIKUS 68-62-ig Válaszok kizárólag magyarul nemetül, telefonszámmal. P. O. B. 6334, TA.
● ORVOSI PEDIKURT is kitünoen Palome-nál Dizengoff 187, tel. 237761.
● ELETÉNY 68-62-ig Válaszok kizárólag magyarul nemetül, telefonszámmal. P. O. B. 6334, TA.
● ELADÓ 2 1/2 szobás étkezőszobák. III. em. Maza Tel Aviv, 03-231692
● ASSZONYT keresek háztartásba idős nő mellé, hetenként 2-4 alkalommal, román, jidits. 881593, Tel-Giborim, Holon.
● IDOS NŐ MELLE gondozónót keresünk 8-16-ig, gyakorlatlalt és referenciákkal. 447736.
● LINDE 16 UJ FRIZIDER, csomagoltban, Zoppaz szerviz, 623903, 742117
● SZIMPATIKUS HÁZTARTÁSI segitéget keresünk hetenként néhány alkalomra, 03-226578.
● VARRÓNÓT KERESUNK kézi munkához 4 órára, női kosztium konyektóba. Szeged, 636706.
● 32 ÉVES FERFI ismeretség hiányában, állandó munkával, jölszulttal hájjos, jövsivü barátot keres. Tel Aviv P. O. B. 36723
● ELADÓ KIRJAT-SALOMBAN 4 1/2 szoba, amerikai konyha, dupla mellékhelyiség. 03-820639.
● HÁZTARTÁSI SEGÍTSEGET keresünk referenciával hetenként négyszer. Tel: Aviban, 261775, 7.30-10.00, 17.00-19.00
● 3 SZOBÁS TAGÁS LAKÁS, front, Dov Hoz, Cholón, 50 000 dollár 839907
● MAGYARUL BESZÉLO not keresünk idős hölgyhöz könnyű házmunkára, Haifa, Kirjati Eliezer, 336502, este.
● ELADÓ CHOLONBAN három szoba, hallos, szép, rendezett, III. em. lakás, Zéimán Áron 10, Háhsztadrut 21, sark 7-es lakás Dában 03-894303.
● ELADÓ CAFONBAN két és fél szobás, ebédiosarkos, hallos luxuslakás, tel: 243335.
● FOGADUNK TELJES PANZIOVAT és orvosi ápolással idős férfit/nőt villa külön szobájában, 03-925018.
● NYUGDÍJAS élettársat keres 50-ig. Tel: 03-650143.
● SZOKNYAKHÖZ gyakorlatlott varrónót keresünk házi munkára, 295396 Tel Aviv.
● EGÉSZSÉGES, jómódu 77 ösvégvember, szimpatikus, egészséges nő keres, POB. 520 Cholón. „Acmaí” jellegre.
● MERZELES 450 szobánként átjelakko 2-as 100, ügyelünk a tisztaságra, 809267, Goldman.

HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

MUNKÁT KAPHAT A TEL-AVIVI HOH UTJÁN:
Megbízható asszonyt keresek háztartásba, bentlakással, Tel Aviv központjában (Cim: a tel-avivi HOH-ban, délelőtt 9-12-ig — péntek kivételével).
HOH TEL AVIV A MAGYAR ZSIDOK VILÁGSZÖVETSEGE FONTOS ÉRTELISEJEZ.
Felkerjük a Tel Avivból Jeruzsálembe utazókat, hogy október 26-án, hétfőn délután, pontosan 3 1/2 órák leigenevnek jelen a külön autóbusz indulásnál, a HABIMÁ társan. Kérjük, hogy je gyeltek hozzák magukkal! Az autóbusz megteit! Nagyon pontos megjelenést ké rünk, mert nem all módunkban senkire sem várni!
A kik az utazásra felrakoztak és még nem váltották ki jegyeiket, legkésőbb: 1981. október 18-án, vasárnap délelőtt 11 óráig vehetik át a tel-avivi HOH-nál, Hájarkon 61. A fenntartott jegyek a megszabott terminus után érvényüket veszítik!
1981.X.16 11

נשיא חדש במצרים

ירושלים קיבלה בסיפוק את נאום ההשבעה של חוסני מובארק, בו הברך נשיא החדש של מצרים כי ימשיך בדרכו של קודמו ויפעל ברוח הסכמי קמפ דייוויד ויקיים במלואו את הסכם השלום עם ישראל. אין כל ספק כי הצהרות אלו מחייבות את מובארק, ונותנות תקווה כי ההליך השלום יימשך.

אך יחד עם זאת, יש לזכור גם את ההצהרות שהשמיעו ערב השבעתו, בדבר הלחץ האמריקני שיש להפעיל — לפי דעתו — על ישראל, וכן בדבר עתידה של ירושלים המזרחית. זה — אם משטרו של מובארק יוכיח את עצמו ויבטס מעמדו.

אך, בינתיים, על המשטר החדש להבהיר את יציבותו, כוחה של הארץ מוציאה עדיין שאלה פתוחה ועוד לא ברור באיזו מידה מצליחה הממשלה להתגבר עליה. לפיכך לא נוותר לא לא להמשיך ולעקוב אחרי ההתפתחויות במצרים ולכלכל מעשינו בהתאם לכך. אם יתבטס משטרו של מובארק — דבר שאנחנו מעוניינים בו, כמונו — גם אז צפויים לנו עוד וויכוחים עם מצרים.

UJ ELNÖK EGYIPTOMBAN

Jeruzsálemben megelégedéssel fogadták Chuszni Mubárak beszédét, melyben megígérte, hogy elődje politikáját folytatja a Camp David-i megállapodások szellemében és „betűről-betűre betartja az Izráellel kötött béke szerződést.”

Kétségtelen, hogy ilyen nyilatkozat kötelezi az új egyiptomi államfőt és reményt kelt arra vonatkozólag, hogy a békefolyamat nem szakad meg.

Ugyanakkor azonban emlékezniünk kell Mubarak azon nyilatkozatára is, melyet felesketése előtti napon tett s mely szerint „tartós béke érdekében” Amerikának nyomást kell gyakorolnia Izráelre, továbbá, hogy Kelet-Jeruzsálemtől vissza kell juttatni arab fennhatóság alá. Mindez ha Mubarak rezsimje megvalósítja pozícióját.

Egyelőre azonban az új rezsimnek még meg kell szilárdulnia. Az ellenzék valódi ereje még nyílt kérdés: nem világos, hogy a kormánynak milyen mértékben sikerül megbirkózni vele. Nem marad tehát más számunkra, mint hogy továbbra is figyelemmel kísérjük az egyiptomi fejleményeket s azoknak megfelelően irányítsuk ügyeinket.

De ha létre is jön a Mubarak rezsim — általunk ószintén kívánt — megszilárdulása, akkor is lesz még elég vitánk Egyiptommal.

SZOMBATI NAPTÁR

1981 október 16, péntek
5742. Tisri 18.

GYERTYAGYUJTÁS:

Jeruzsálem	4.30
Tel Aviv	4.49
Haifa	4.39

1981 október 17, szombat
5742. Tisri 19.

SZUKOT FELÜNNEPENEK SZOMBATJA

A SZOMBAT KIMENETELE:

Jeruzsálem	5.41
Tel Aviv	5.38
Haifa	5.40

UJ KELET

67770 Tel-Aviv, Hárakevet 52
FÜGGETLEN NAPILAP
Telefon: 330011

Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

301 szavazattal 111 ellenében

Az amerikai képviselőház elutasította az AWACS-ügyletet

A kormányzat most a Szenátusban igye kszik hiveket szerezni az ügylet számára

Washington. (—) Az amerikai képviselőház szerdán este 301 szavazattal 111 ellenében, egy képviselő tartózkodása mellett elutasította a Szaudiával kapcsolatos AWACS-ügyletet.

Annak ellenére, hogy a szavazás kimenetele kezdettől fogva világos volt, megfigyelők rámutatnak két jelenségre: az egyik, hogy Reagan elnök igyekezete ellenére sem változott az ügylet ellenzőinek száma, a másik pedig, hogy meglepően magas volt a javaslat ellenzőinek száma a republikánusok közül: 108. Edward Darwinski, a republikánusok szövívője, akit Reagan elnök bizalmi emberének tartanak, az ügylet ellenzői nevében szólalt fel. A demokrata képviselők nevében Lee Hamilton beszélt, hangoztatva, hogy „repülőgépeladás nem politika.”

A képviselőház elutasítása azonban nem döntő jelentőségű és ezért Reagan elnök most arra koncentrálja erőfeszítéseit, hogy a szenátusban szerezzen hiveket az ügyletnek.

Reagan elnök megígérte, hogy levelet intéz a kongresszushoz, melyben kötelezi magát, hogy nem adják át a gépeket Szaudiának mindaddig, amíg a kormányzat nem jelenti írásban a kongresszusnak azokat a korlátozó feltételeket, melyeket Szaudiának figyelembe kell venni a gépek használatánál. A levelet néhány napon belül elküldi Reagan a kongresszusnak.

Egyes szenátorok azt követelik, hogy Reagan írásban kötelezze magát arra is, hogy Riad, az AWACS-gépek szállítása ellenében, gyakorlati segítséget nyújt az izráeli-arab konfliktus megoldásához. Kétséges azonban, hogy Reagan hajlandó lesz-e ilyen kötelezettség-vállalásra. A Fehér Házból azonban közölték, hogy az elnök levele „számítás-

ba veszi a szenátorok aggodalmát.”

A szenátusban olyan tendencia is mutatkozik, hogy elhalaszák a szavazást. Ennek oka az, hogy számos szenátor nem tudja, hogy a jelen helyzetben hogyan szavazzon. Arra gondolnak, hogy ha sikerül elhalasztani a szavazást, marad idejük a probléma további tanulmányozására. Nem valószínű azonban, hogy ez a kezdeményezés széleskörű támogatásra talál.

Bahrein, (Reuter). — Szaudia egyelőre semmilyen formában sem reagált a kongresszus határozatára. A szauidai hivatalos sajtóügynökség a hirt sem közölte és Dzseddában működő diplomaták szerint „még bizonyos időnek kell elteltie”, amíg Szaudia valamilyen formában közli, illetve kommentálja a hirt. Mint ismeretes, a szauidai kormány igen kevés kommentárt fűzött az Amerikában már hosszabb ideje folyó vita egyes mozzanataiboz.

Külföldi források szerint

«Izráeli harcirepülőök gyakorló-repüléseket hajtanak végre Szaudia felett»

Szaudiának Izráel ellen is kellene az AWACS-ok

London. (—) A „Nyolc nap” című angol hetilap, amely főleg a közeli ügyekkel foglalkozik, legutóbbi számában azt írja, hogy az izráeli légihaderő gyakorló repüléseket tart a szauidai Tabuk légitámaszpont felett.

A jelentés a washingtoni Georgetown egyetem mellett működő stratégiai tanulmányi központ titkos adataira támaszkodik. Ezeket az adatokat eljuttatták néhány kongresszusi képviselőhöz azzal a céllal, hogy azok támogassák az AWACS-ügyletet.

Az említett információk szerint az izráeli légihaderő gépei 1976 óta hajtanak végre gyakorlatokat, melyek célja a szauidai légibázis elleni támadás. A gyakorlatok közben az izráeli harcirepülőök többször üres benzintartályokat dobtak le bombák helyett.

A jelentés rámutat arra, hogy ez csak egy példája az izráeli légihaderő magas teljesítőképességének. Szaudia attól tart, hogy Izráel könnyűszerrel megtámadhatja a tabuki bázist, valamint a közelben lévő kőolaj-kikötőt, továbbá két más légitámaszpontot, különösen akkor, ha Szaudia hozzájárul ahhoz, hogy ott szíriai harcirepülőgépeket helyezzenek el. Lehetséges, hogy a szíriaiak szauidai repülőtereken akarják elhelyezni gépeiket abban az esetben, ha háború törne ki Izráel és Szíria között.

A Washington Post újszéddai tudósítója is arról számol be, hogy „az izráeli légihaderő rendszeres repüléseket tart Szaudia felett. A tudósító hangoztatja, hogy ezek a berepülések „rendkívül bosszantják a szauidaiakat, akik nem képesek ennek a tevékenységnek a megakadályozására.” A tudósító idézi a királyi család egyik tagját, aki azt mondta, hogy nem helytálló a Fehér Ház állítása, mely szerint Szaudiának csak a kőolajmezők megvédelése céljából van szüksége az AWACS-gépekre. „Szaudiának ezért is kellene a riasztó és felderítő gépek, hogy Izráel ellen védekezzen.”

Szaudiában működő külföldi diplomaták azon véleményüknek

terébe, mert nem rendelkezik eleget a légitérrel gyakorlatozás céljaira. „Az izráeliek egész idő alatt folytatják ezeket a berepüléseket” — mondotta egyikük.

Az amerikai tudósító szerint az izráeli légihaderő Jordánia légitérébe is behatol.

גרוס סמואל ת"ת

NYOLCADIK ÉVES AZKARAJÁT

1981 október 22-én, csütörtökön délután 3.30 órakor tartjuk a kirját-sauli katonai temetőben.

Külön autóbusz indul a herzlai Táchnáná Merkázitól pontosan 3.15-kor (A 48-as DÁN autóbusz.)

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk

JÓNÁS BÉLA 57
Zilah — Rámát-Eljáhu
SIRKÖAVATÁSAT

1981 október 22-én tartjuk a rison-lecioni Gordon temetőben. Autóbusz indul a lakástól délután 3 órakor.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága Ida nénink

HOFFMANN IDA 57

itt hagyott bennünket.

Emléke örökké velünk marad.

A Galambos és a Ben Jiszráel család,
Rechovot

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett drága jó apukám, férjem, apósom, nagyapánk és rokonunk

Sternthal Jenő 71

Pir-Tasnád — Szatmár — Beér-Séva

hosszú szenvedés után itthagyt bennünket.

Erev jom-kipur napján esendben eltemettük.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága gyermekünk, testvérem, a jom-kipuri háboruban hősi halált halt

Rothfeld Chájim Smuél 71

Rechovot

NYOLCADIK ÉVES AZKARAJÁT

október 21-én, szerdán 7:30 délután 4 órakor tartjuk a rechovoti katonai temetőben.

Autóbusz indul a lakástól (rech. Benjámin 37 sz. alól) 3.45 órakor. Misnájot-tanulás a lakáson 3 órától.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

A jom-kipuri háboruban hősi halált halt drága egyetlen fiam

SLOMO KOHEN 71

Natanja

AZKARAJÁT

1981. október 21-én, szerdán d.u. 3 órakor tartjuk a natanjai, ben-cioni katonai temetőben.

ÉDESANYJA EDIT, FELESÉGE CIPI, FIA ELÁDI, HUGA CHÁJÁ ÉS MINDAZOK, AKIK SZERETTEK ÉS SOHA EL NEM FELEJTİK

A jom-kipuri háboruban a Szezi-csatornánál hősi halált halt drágánk

számál Herskovits

Mordecháj «Moti» 71

NYOLCADIK ÉVES AZKARAJÁT

szerdán, 1981 október 21-én 7:30 tartjuk a kirját-sauli katonai temetőben.

Autó indul a család otthonától, Petách Tikva, Rechov Salant 20 számtól, délután 3.30 órakor.

A CSALÁD

Felejtethetlen drága apánk, nagyapánk, testvérem

Polgár Pista «Stefan» 71

Budapest — Szatmár — Názaret Ilit

ELSŐ ÉVES AZKARAJÁT

1981 október 22-én, csütörtökön délután 3 órakor tartjuk a názareti temetőben.

A gyászoló család nevében
leánya, ANNA

Szeretett édesanyánk, anyósunk

SILBERMAN CHÁJÁ
Arad — Gáj — Akkó

nincs többé.

AZKARAJÁT

október 22-én, csütörtökön 3.30 órakor tartjuk.

Találkozás az akkói temető bejáratánál.

Gyászolják: leányai: Honka, Mariska,

Boriska, Etuka, vejei, unokái és dédunokái

Felejtethetlen drága anyánk, nagymamám, rokonunk

KRAUS SÁRI 71

Trencsén — Haifa

ELSŐ ÉVES AZKARAJÁT

1981 október 25-én, vasárnap délután 3 órakor tartjuk a haifai új, Kfár Számír-i temetőben.

Külön autóbusz indul a Gán Házikárontól délután 2.30-kor a haifai városházával szemben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk

BURSZTIN JOSZÉF 71

Ersekujvár — Natanja
MÁSODEVES AZKARAJÁT

október 22-én, csütörtökön (כי"ר תשרי תשמ"ב) tartjuk Jeruzsálemben, a Hár Hámenuchoton.

Taxik indulnak: Jeruzsálem, a Binjáné Háumá elől, a 15-ös autóbusz állomástól, délután 2.30 órakor.

Örökké gyászoló felesége,
leánya, veje, unokái és dédunokája

Tel.: 02-537655.